

Tingbok for Ringerike

Bok 12

1673

Transkribert av Thorleif Solberg

Gitt i gave til Ringerike slektshistorielag 2010 av
Thorleif Solberg

Søkbar bok

Boken er søkbar

Æ – Ø og Å kan være problematisk ved søk.

Noen ganger kan følgende bokstaver benyttes i stedet

Bruk E i stedet for Æ

Bruk O i stedet for Ø

Bruk A i stedet for Å

Det er register bak i boken.

Forord.

Tingbok nr.12 – 1673, er en av de tingbøkene for Ringerike som har gitt meg mest hodebry av de 22 som jeg har transkribert. Resultatet har vel derfor blitt deretter. Skrifta i tingboka er av og til svak og utydelig og vanskelig å tyde. Og boka er delvis rotete skrevet. Bruddstykker av en sak kan for eksempel være flettet inn i en annen sak. Gjentakelser av en sak forekommer, og et par saker fra andre distrikter er kommet med i tingboka.

Tekniske vanskeligheter gjorde at jeg skrev av denne tingboka for hånd. Utskrift på PC er gjort av Tom Larsen i Oslo. Han har også laget registeret. En takk til ham for det. Sidetallet i originalen er som tidligere notert i margin på transkripsjonen.

Vågård 21. desember 2004.

Thorleif Solberg.

Første del av tingbok 12 er en kopi av tingbok 11 (1672), men skrevet av en annen skriver. Annen del omfatter 1673.

s.70b. Rettegang på Vester "Haugnor" (Hamnor) i Hole den 19 februar 1673.

Lagrettesmenn: Lars Onsaker, Anders Stadum, Gudbrand Gomnes, Jul Rud, Ole Leine og Kristen By. Overværendis Kongl. maj. fogds fullmektig velakt Jørgen Hansen.

Hvorda velakt Jørgen Larsen på Bjørke fremkom for retten og inngav en arrest og stevnings seddel med fogdens påskrift av dato 24.januari sist avvigt, hvorved han har latt innstevne og uti rette fordret hans landbonde Ellef Bjørke, hannem tiltalende for første bygsel og resterende rettighet av begge Bjørkegårder, han til hannem pliktig,

Og derfor inntil des fyllestgjørelse har latt gjøre arrest på hans der havende midler, eftersom Ellef akter at bortfløtte fra gården igjen etc.

Til hvilken stevnemåls forklaring fremla Jørgen Larsen en bevis med undertegnede fornevnte Ellef Gundersens bomerke, samt til vitterlighet medinnført Kristoffer Henriksen, Ellef Sørum og Ole Halstensrud, dat. Bjørke den 19.januari 1673. uti hvilken bevis Ellef Gundersen kjennes seg at være skyldig bleven til Jørgen Larsen for førstebygsel av Østen og Vester Bjørke et hundrede riksdaler til nest påfølgende kyndelsmesse at betale, og Jørgen Larsen selv forbeholden den stue han ibor tillike med den nørdrø stue, størhuset item, loftet med I ___ (?) og kjelleren, den innhegnede lille " hauge" (hage) så og den søndre "kaalhauge" etc.

Innstevnte Ellef Gundersen møtte uti rette, som efter tilspørgelse ei benektet fornevnte stevnings og arrest seddel ham jo at være ankyndiget.

Item ble Ellef tilspurt av hva årsaker han nu igjen ville fra fløtte fornevnte Bjørkegårder som han har stedt og fest.

s.71a. Dertil svarte han, at han dertil er forårsaket formedelst at Jørgen Larsen ei efter deres forening og forord har villet fløtte. Og beropte seg på at ville med prov og vidnesbyrd, nemlig Ellef og Ole Sørum, bevise at deres forord har vært således at Jørgen Larsen skulle gjøre gården og husene røddig til våren, og han benektet at han erhørte hans bevise således for seg opplese, at de deruti innførte huse og plasser skulle være Jørgen selv forbeholden.

Men han ei fragikk at de jo først var forende om de 100 rdl for bygselen Men han sa at under samme bygsel også skulle forståes tvende ødegårder, men ei visste hva navn samme ødegårder hadde.

Hvilket Jørgen Larsen sa at være usannferdiget, og at han ei anderledes med hannem forlikt enn som deres kontrakt omformelder.

Og fremla så Jørgen Larsen sitt skriftlige innlegg og fordrings antegnelse bedregnede seg in allis, både med resterende bygsel, samt for landskyld for forleden år, item lånte kornvare samt omkostning og deslike, tilsammen 90 rdl 2 ort 12 sk., med videre derutinnen hans protestation, dat. idag.

Jørgen Hansen på kongl.maj.fogds vegne, møtte også uti rette, formente at fornevnte Ellef Gundersen med hans bøter være forfallen, nemlig 8 ørtuger og 13 mark sølv, formedelst han imot arrest har bortført av boets gods, som han selv her for retten ei kunnet benekte. etc.

Da eftersom innstevnte Ellef Gundersen beroper seg på med navngivende vitneprov at ville gjøre beviselig hvorledes deres forening og forord har vært om gårdens og røddigjørelse, hvilken hans påropende vi hannem ei med billighet kan vegre, men hannem tilstedt og forelagt til neste alminnelig saking at innstevne og føre hvis prov han herutinden kan ha til hans foregivende med at bevise, gås da videre uti saken hvis rett messig eraktes kan.

I midlertid og des forinden bør Ellefs gods og tømmer at blive tilstede på Bjørke uti den

derpå gjorde arrest, og han ei noget derav at la forrykkes eller bortføre, med mindre om noget derover på skadiges etc.

Og inntil sakens vidre foret...t og endskap, beror også med Jørgen Hansens pretention om det avfløtte gods imot arresten.

Lagrettesmenn: Hoflek Vegstein, Paul Vegstein, Ole Lie, Lars Vestern, Ole Sørum og Knut Bjørnstad. Overværendis kongl.maj.fogd Sr. Christen Christensen.

Ermelte kongl.maj. fogds fullmektige tjener Hans Nielsen nu igjen i rette fordret den fra neste oppsatte sak i mellem Boye Pedersen og Hågen Paulsen Setrang, for de to tønner rug Boye søker hannem for at ha hos hannem nedsatt i forvaring. Og nu fordret dom over hannem.

Derfor til des betaling så møtte nu derimot i rette Hågen Setrang, som til at etterkomme hvis ham i seneste ting av retten forelagt,

Så fremkom nu for retten Ole Evensens stesønn Hans Johansen, som på hans moders vegne bekjente og vedsto hennes ord, at salig Ole Evensen har annammet av Hågen Setrang de to tønner rug som Dominicus Brønmands tjener hos ham i bevaring nedsatt, nemlig Boye Pedersen.

Da eftersom befindes at Hågen Setrang efter Sr.Dominicus Brønmands egen sedler og befaling har levert salig Ole Evensen de nu pretenderende to tønner rug, som Brønmands tjener Boye Pedersen hos Hågen i bevaring nedsatt, da eraktes rett og billigt at Hågen Setrang for denne des søkning av Boye Pedersen bør være fri og forskånet.

s79a. Og om Boye ei derfor skulle være skjedd riktighet og vederlag av sin husbond, da har han det hos hannem at søke.

Kristen "Gautiksen" Gautesen fremkom for retten og på sin husbonds Sr.Jacob Luthis vegne, foregav at han til dette ting skal være stevnet av Lars Olsen på Bragernes, tillike med en del prov som seg og nu for retten fremstillet, nemlig Karl Rødstød, Truls Semmen, Karl Bergsund, Kristoffer Skollerud på egen og sin moders vegne, og Torger Semmen.

Hvilke samtlig formente og påsto at fordi Lars Olsen har latt dem ved en rigens citation hitstevne, og ei selv eller nogen på hans vegne møter, at han derfor bør pliktig være dem kost og tæring at erstatte, og hans stevning at være spilt.

Hvorimot fogden Sr.Christen Christensen forklarte at Lars Olsen har hannem tilskreven at han ville la hannem vite når ting skulle blive, og han ham om dette ting ei så hastig har kunnet advisere hvorfor ei noget på enten sider kan vedgjøres førend samme stevning kommer i rette, at man derav kan se hvorledes samme stevнемål er passeret.

Kongl.maj. fogd Christen Christensen ved lensmannens stevнемål hadde hitstevnet og uti rette fordret Hans Jørgensen Frok, formedelst han forleden 13.marti skal ha igjentaget og seg bemektiget en kjel, som hans fullmektige tjenere Lars Sørensen og Hans Nielsen på hans vegne ved lensmannen og mender var vorderet og utlagt for kongl. skatter og rettighet. Hvilket fornevnte Lars Sørensen og Hans Nielsen så vel som lensmannen Villads Trøgstad berettet, at de hadde bundet samme kjele på en slede ute i gården og ville kjørt den hen til neste granne.

Og som de var inne i stuen kom en liten dreng inn, som er Mads Froks stesønn, navnlig Knut Sørensen, og sa til dem at Hans var kommen og tok kjelen bort.

s79b. Innstevnte Hans Frok møtte i rette, og sa at han ei tok kjelen bort, men en dreng som var hos ham, han har tatt kjelen, og båret den til hanses moder, eftersom det var hennes kjele og han hadde lånt den av henne.

Og sa at de hadde ikke behøvet at ta det som han hadde lånt og ikke var hans eget.

Efter hvilken medfart han er tilfunden at bøte sin sigt efter k..... lovens 3.cap.t annet og siste vers, nemlig 8 ørtuger og 13 mark sølv.

Nok hadde fogden ved lensmannen og tvende menn, nemlig Kristoffer Langengen og Morten Tømmermann latt hitstevne Alf Hval for det knivsting på Peder "Hon" hvilket Kristoffer Langengen og nu for retten tilstod at han av hannem og Morten blev lovlig stevnet forleden tirsdag 14 dager siden til neste ting, og da belovede at skulle møte derefter.

Allikevel møter han hverken selv eller nogen på hans vegne, ei heller lar lyse nogen lovlig forfall

Er derfor tilfunden at bøte sin sigt, nemlig en mark sølv for stevnings over hørighet.

Nok hadde fogden ved lensmanns stevнемål latt hitstevne Lars Kullerud og Harald Gjermundbo.

Møter ei stevнемål, er derfor tilkjent at bøte deres sigt, nemlig 1 mark sølv.

Blev opplest og forkynt hans excell. herr vicesadholders brev og befaling om kirkenes uvisse i Christiania stift, som hans maj. har forundt og bevilget president Sr.Christian Stochflet.

Dat. 21.november 1672.

s. 80a. Efterskrevne som ei er møtt våpenting og ei heller latt lyse nogen lovlig forfall, nemlig Mikkel Halstensrud, Kittel søre Gardhamar, Alf Hval, enken Hval, Jon Vågård, Frands Stolpestad, Hans Karlsrud, Tosten Heiren, Terger Einarsen, Mikkel Tollesen, Nils Evensen, Narve Hole, Hans Dal, Jon Olsen, Jørgen Pedersen, Peder Olsen Støvern, Mons Skollerud, Ole Tangen, Knut Nærstadhaugen, Ole Vernsen, Kristen "Kielleren" (kjella), Peder Kyta, Daniel Stiksrud, Børge Skaug, Hans Kristensen Hval, Mads Eskildsen, Mattis Mikkelsen, nok Ole Andersen Knestang, Mads "Flatteren" (Flåtan ?), Ole Knestang tjenestedreng, hvilke samtlig efter fogdens irettesettelse og påstand er tilfunden at bøte enhver deres sigt efter U: F.B. 12.capt.

Nok oppleste ko.ma.fogd lydelig for almuen det 11. og 12. capitel uti utfare bolken, på det de fremdeles seg ei med nogen uvitenhet skulle kunne unskylde, om våpentings forhold og deres behørige geværers vedlikeholdelse, som han dennem alvorligen advaret og påminte at holde seg etterrettelig.

Hr. assistensråd Wilhelm Mechelburgs fullmektig, velakt. Povel Jensen, hadde ved lensmanns stevнемål hitstevnet som han ved sin befullmektigede Engebret Hesleberg: søkte uti rette for gjeld, nemlig Ole Gjørud, Ole Andersen boende på Knestang, Kjell Torsen Øst Veme, av hvilke slett ingen møtte, ei heller nogen på deres vegne til samme stevнемål svarer, hvorvel lensmannen Villads Trøgstad tilstod at han dennem lovlig stevnet, hvorfor de samtlig er tilfunden enhver at bøte deres sigt, nemlig en mark sølv.

Lars Larsen av Bragernes lot tinglyse en obligasjon og panteforskrivning av Rolf Gudbrandsen Heen på 270 riksdaler, hvorfor han hannem pantsatt et skippund tunge uten bygsel uti Hen, uti Vågård et halvt sold korn, uti "Suinie" (Svinning) på Hadeland et halvt sold korn uten bygsel. Item endel av hans løsøre som hester, kjøer, kobber, tinn og sengeklær etc. Samme brev dat. Bragernes den 8.febr.1673 under Rolfs egen Hånd.

Alminnelig saketing på Gomnes tingsue i Hole prestegjeld den 21.mars 1673.

Lagrettesmenn: Ola Rud, Lars Onsaker, Peder Svarstad, Kristen Gomnes, Søren Horum og Alf Horum.

- s.80b. Overværendis kongl.maj. fogd Christen Christensen, samt menige tingalmue. Hvor da Jens Nielsen Moe for retten frenkom og inngav en rigens citation dat. den 2.januari 1673, hvorved befinnes at Lars Olsen av Bragemes har stevnet Sr.Jacob Luth til første ting som holdes på Ringerike efter stevningens lovlige forkyndelse, angående en del trær som han foregiver Jacob Luth seg skal ha bemektiget.

Item og ved samme stevнемål endel prov i saken, som er uti Norderhovs prestegjeld. og ei uti dette tinglag, som samtlig tillike med Jacob Luths fullmektig møtte igår for retten på Norderhovs tingstue, og da ei nogen på citanten Lars Olsens vegne møtt, og derfor som forinnført protesterte, at hans stevning bør være spilt og dennem kost og tæring erstattes etc., Nu atter idag her til tinget, ti samme stevнемål at svare, møtte Jacob Luth uti egen person. og tilspurte Jens Moe om han hadde noget til stevningens bevislighet og forklaring til saken imot hannem at procedere.

Hvortil Jens Moe svarte nei, at han slett intet videre hadde herom fra Lars Olsen, enn bare hans begjæring til at legge stevningen frem i retten, og begjærer at saken måtte forfløttes til neste ting eller en annen beleilig tid.

Hvorimot Jacob Luth protesterte og fastlig forment at han ei bør pliktig være at møte oftere efter denne stevning, eftersom han både uti går møtte derefter på Norderhovs ting ved sin fullmektig, og da slett ingen på Lars Olsens vegne, ei heller idag her til tinget. videre enn bare stevningens inngivens ved Jens Moe, uten nogen hosfølgende fullmakt etc.

Efter hvilken leilighet og omstendigheter vi ei heller, imot slik Jacob Luths påstand, har kunnet ervarte billigt Jacob Luth at tilkjennes oftere etter denne stevning at møte, eftersom han seg dertil ei i minnelighet ville la "pechvadere"

- s.81a. Jacob Bertelsen hadde ved bygdelenmanns stevнемål hitstevnet efterskrevne, nemlig: Kristen Hollerud og Peder Svarstad for kirkens landskyld de inneholder.

Nok endel som har kirkens kjøp på leie.

Av de innstevnte møtte Kristen Hollerud, sa med aller snarest at skulle betale hvis han kirken skyldig.

Og Peder Svarstad foregav at han har betalt sin landskyld på kirkens vegne til Anders Sørum for anno 1671 og 1672, men ei derom hadde nogen bevislighet fra Anders Sørum, enten skriftlig eller muntlig.

Og monsr. Jacob Bertelsen hannem det ei ville være stendig, eftersom han foregav at Anders Sørum ei noget med kirkens landskyld for de årringer hadde at bestille.

Hvorfor de samtlig er forelagt at møte her på tinget igjen idag 14 dager, som er den 4.april, om de seg des forinden ei i mindelighet innstiller.

Og Peder Svarstad til samme tid at innstevne Anders Sørum til at forklare om han samme rettighet for de 2 år, eller med hva rett han det, oppbåret.

Er opplest og publisert den forinnbemelte hans excell. hr. vicesadtholders brev om kirkens "Uuisse" (uvisse) som til hr. president Stochflet og hans may er benådet.

Efterskrevne som ei idag er møtt våpenting, ei heller latt lyse nogen lovlige forfall, nemlig Kristoffer Froug (Frøyhov/Frøhaug.) Nils Stein, Anders Rud, Rolf Bjørke, Ola Teien, Siver Holmen, Jacob Domholt, Tore Kristensen ved "Elffuen", Morten Skomaker, Søren "Vecheren" Gunder Bili, Ronnert Skomaker, Anders Tollufsen, Harald Burud (Bure), Knut Vesetrud, Tollef "Jubech" Jon Skoumarken, Lars Ertelies, Rolf "Hove" (Hovi), Ola Heiren, Gudbrand Greesen og Gudbrand Kind, Siver Skoumarken, ere samtlig tilfunden at bøte deres sigt efter utfarbalchens 12.capt. efter fogdens i rettesettelse og påstand.

Nok efterskrevne som fogden ved lensmanns stevning har latt innstevne og ei møtt stevнемål, nemlig Axel Horum, Tomas Dalen, Rolf Håvi, Tore Kristensen Gomserud, Henrik Valdars, Peder "Hoffuind" (Håvi) og Ronnert Skomaker, forment de pliktig bør bøte deres sigt for

s.81b. stevnings overhørighet, hvilket de også er tilfunden enhver at pleie deres bøter, nemlig 1 mark sølv.

Nok efterskrevne av finnene på Krokskogen som ei heller møtt våpenting i dag, og derfor efter fogdens påstand like ved de andre forind bemelte til tilfunden at bøte deres sigt efter utfare boldens 12.capt.

Og ere disse efterskrevne finner: Peder Henriksen, Henrik Henriksen, Simen Flagseter, Bertel Flagseter, Søfri Jacobsen, Mikkel Søfrisen, Nils Jakobsen, Peder Madsen, Henrik Pedersen, Lars Sefrisen.

Fogden lot opplese og forkynne en hans underdanigste suplication til hans Exel. hr. stadtholder, dat. 25 febr. 1673 anlangendes soldatenes bøter for slagsmål og deslike, med påfulgte hans Excel. hr. visestadtholders resolution at soldatene allene for leiemåls bøter forskåenis. Men for knivsting og annen slagsmål at bøte efter landsloven etc, dat. 1. mars sist avvigt.

Nok hadde fogden ved lensmanns stevne mål hitstevnet en soldat ved navn Kristoffer Eriksen Bråten, formedelst han forleden høst et år siden in 1671 meget ilde skal ha med handlet og lemlestet Nils Kolbjørnrud, hvilket fornevnte Nils Kolbjørnrud nu her for retten, uti Kristoffers nærværelse og påhør, meget vemodig beklaget, hvorledes han med hannem handlet og begået. Og det således at om høsten 1671, da han skulle gå opp til Vela og ro noget tømmer ut for Jacob Luth, og som han kom en fjerdings vei opp i skogen, kom fornevnte Kristoffer imot hannem med en øks, og Nils hadde slett intet i hånden.

Og rett som han kom imot hannem hugg Kristoffer straks efter hans hode med øksen, og Nils bar den venstre arm i veien for seg, og fikk et stort hugg av øksen i armen.

Straks hugg han atter igjen efter hans hode, og Nils likesom tilforn bar samme arm i veien.

s.82a. Og da hugg han armen tvert av, så han hengde ved hannem. Dermed sprang Kristoffer fra ham. Nok sa han at han og samme tid hugg ham et stort hugg uti hodet, foruten de to hugg uti hans arm.

Dermed skicket Nils sin sønn, en liten dreng, hjem til sin kvinne, at hun kom og førte ham hjem.

Og han ble derav så vanfør, beliggendis ved sengen den ganske vinter, og ellers ennu ganske vanfør uti samme sin arm, som han og nu uti retten fremviste, og således uti sannhet befantes, såvel som også tvende store arr uti hans hode, Dog den ene arr berettet han at han ham atter siden har tilføyet, således, at for ungefehr tre uker siden, da kom fornevnte Kristoffer atter til på Tolle Grevsruds jorde. Da kom han atter med øks og overfalt ham, og slo ham først ved hans tinning med øksehammeren så han falt uti svime, hvorav han og nu fremviste et arr ved hans tinning.

Og som han så lå uti svime, berettet han at han hugg hannem i hodet. Og hva han ellers da mere hugg eller slo hannem, kunne han intet sanse, eftersom han lå i svime. som han hadde vært død. Hvorav han og siden des ligget ved sengen inntil nu nyelig.

Så han ynkelig beklaget seg at han således ganske har mistet sin helse og førlighet både uti sin arm og uti sitt hode.

Og begjærte at måtte få nogen rett over Kristoffer derfor.

Forskrevne Kristoffer Eriksen efter tilspørgelse ei benektet at han jo den første gang som forbemelt, har hugget hannem, og var derom med hannom igjen forliget. Men den siste gang benektet han ei at ha hugget, men allene slaget ham med øksehammeren.

Og han sa at Nils den tid slo ham først. Og sa at Nils alltid har vært efter at slå hannem både mens han var liten og ellers siden.

Og sa at han kunne bevise at ha vært forårsaket til det han i så måte imot hannem hadde begått. Hvorfor han også er forelagt til neste ting at innstevne og tilstede skaffe hva prov og bevislighet han seg til behjelpning herutinden kan vite.

Gåes da videre hvis rett eraktes kan.

s.82b. Hans NielsenWendelbo på Johan Lorendtsens vegne av Christiania, nu her for retten tilspurte Mattis Sax om han ikke vitterligt at Johan Lorendtsen har tilbudt Ole Torkelsen på Hønen nogle pantepenge for en gård nemlig " Spaane" (Spone) på Modum

Hvortil Mattis Sax svarte, at for nogle år siden da han var på Hønen hos Ola Torkelsen, og i midlertid kom tvende karle derinn fra Johan Lorendtsen i Christiania.

Og hadde med seg en pose med penger uti, som de sa at ville tilbyde Ola Torkelsen på Johan Lorendtsens vegne, for Spone.

Og de satte samme pose penge på bordet, men de løste ikke posen opp eller opptalte pengene. Og som de bød Ola samme penger, som skulle vært pantepenge for Spone, svarte Ola dennem, ingen penger tager jeg, og ingen penge giver jeg.

Han kan levere pengene til den han hadde godset av, eller tage sine penge igjen aom han hadde levert dem

Nogen stund derefter tok samme to karle fornevnte pung penge med seg, og gikk deres "kaas" (kos).

Vidre visste han ei derom. Efter denne Mattis Sax tilstand var Hans Nielsen begjærendis "beschreffuen"

Rettegang på Gomnes tingstue i Hole prestegjeld den 4.april 1673.

Lagrettesmenn: Lars Onsaker, Kristen Gomnes, Anders Stadum, Gudbrand Gomnes, Knut Leine og Jul Rud.

Overværendis kongl.maj.fogd, Sr.Christen Christensen.

Kom da for oss uti rette monsr. Jacob Bertelsen som efter oppsettelse fra nest forleden 21 marti I rette fordret Peder Svarstad for tvende års landskyld han skal med restere av Svarstad til Hole kirke, nemlig for Ao. 1671 og 1672, årlig ni settinger.

Og til bevislighet at Jacob Bertelsen er berettiget samme tvende års landskyld og rettighet på kirkens vegne at annamme og berge, fremla han først en liquidation og avregning i mellen salig Johan Garmand og hannem, dat 4.august 1672, hvorti er innført at Jacob Bertelsen svarer for s.83 A. landskylden uti Ringerike og Hallingdalen for 1672, samme avregning under begge deres hender underskreven etc.

Nok fremla han en missive hannem fra salig Johan Garmand tilskreven, dat Christiania den 28 februari nest avvigt, hvormed han i blandt annet hannem anmelder at han kirkens innkomst været betroed, og derfor av Sr.Bertelsen som hans fullmektig hannem derfor svaret, og at ei visste kirkevergene nogen uti prestens bivær for de årringer innlatt "regb" i noget av kirkenes innkomster for de årringer annammet, heldst for 1672.

Innstevnte Peder Svarstad møtte uti rette, og ennå som tilforn beropte seg på Anders Sørum, at han samme tvende års landskyld til ham har betalt, hvorfor han ei fremstillet eller forklarte nogen den ringeste lovlig eller nøyaktig bevis fra Anders Sørum. Men mere av Sr.Bertelsen nu for retten selv vedgått at Peder Svarstad har hos hannem nedsatt en halv tønne korn på samme tvende årringers landskyld, som Peder og således vedstod.

Hvorfor Jacob Bertelsen protesteret og formentet han pliktig bør samme 2 års landskyld med julemarker at betale, med samt forårsaklig kost og tæring etc.

Hvilket han også er tilfunden innen halvmånedsdag at ha betalt til Sr.Jacob Bertelsen samme tvende års land skyld med des julemarker efter loven, med samt en daler uti kost og tæring.

Dog deruti at komme hannem til avkortning den halve tønne korn som han allerede derpå har levert.

Og dersom Peder Svarstad kan gjøre bevislig at Anders Sørum noget av hannem på samme to års land skyld har annammet, da efter des lovlig søkning har sin rett og adgang til hannem derfor igjen.

I ligemåde efter oppsettelse fra fornevnte 21.marti fordret dom over Kristen Hollerud for landskyld til Hole kirke for samme fornevnte tvende år 1671 og 1672, årlig en tønne korn, hvorpå Kristen har betalt en tønne korn som han selv senest her for retten således vedstod og belovet med første resten at betale

Det samme lot han og nu svare ved Peder "Hau" (Haug), eftersom Peder berettet at han er s.83.B. ille tilpass, og ei selv kunne møte er han efter Jacob Bertelsens påstand efter loven tilfunden at betale hvis han ennu på samme 2 års landskyld og rettighet med des julemark kan restere, med samt 1 rdl i kost og tæring, såfremt den ikke ved vorderings adferd hos hannem skal utsøkes.

Kongl. maj. fogd Sr.Christen Christensen igjen irette fordret den sak imot Kristoffer Bråten som til neste ting var uti rette for den slagsmål og lemlestelse han har begått Hågen Scharsiant (sjersant) og sa at Kristoffer ei ennå har kunnet fått stevnet sine prov.

Hvorfor han av retten er forelagt at han til på mandag fjorten dage seg her i retten igjen innstiller med hva prov og bevisning han kan ha seg til nogen befrielse, og det da uten vidre utflukt og undskyldning. gåes da videre uti saken hvis for rett eragtes kan.

Nok hadde fogden hitstevnet Tore Kristensen Gomserud, formedelst han forleden høst en søndag skal ha slått Lars Vesetrud seks øksehammerslag, hvorfor han pretenderet han bør pleie sin sigt efter M.B.16.capt.

Innstevnte Tor Kristensen møtte uti rette, og ei benektet at han jo slo Lars Vesetrud som forbemelt om en søndag.

Men han slo hannem ikkun tvende øksehammerslag, og ingen av dem var uti kirken denne søndag.

Og som han ble tilspurt av hva årsak han det gjorde, da forklarte han ei annen årsak dertil, enn han sa at han alltid brukt munn på hannem.

På Lars Vesetruds vegne møtte Julius Bønsnes, og tilstod at det ei vært mere enn to øksehammer-slag som han gav hannem.

Og foregav fogden at det skulle ha skjedd under prediken neder ved Jens Sax'is at han har slaget. Efter hvilken leilighet fornevnte Tore Kristensen er tilfunden for samme utilt...gen slagsmål at bøte tuende sinde 8te ørtuger og tretten mark sølv

Nok hadde fogden hitstevnet Anders Åsterud formedelst han skal ha slått Marte Kolkind forleden St.Hans dag, som hun og nu for retten seg beklaget, at han med sin hånd slo henne i sitt ansikt og rev henne.

Hvilket han høylyt benektet, at han ei slo henne mere enn ett slag på kjeften, og hun slo hannem først på munnen, som hun ei selv kunne benekte.

s.84 A. Det samme tilstod også Knut "Berregaarden" (Berggården) og Olbjørn ? (utydlig skrevnet)

Vesetrud at de så hun slo hannem først på munnen.

Er derfor tilfunden begge at bøte deres sigt, nemlig hver to mark sølv.

Rettegang på Hen 15.april 1673.

efter en rigens stevnings tilhold.

Og var til samme rettens betjenelse tilnevnt efterskrevne seks lagrettesmenn, nemlig Ole Vestern, Ole Skøyen, Mikkell Oppen, Elluf Sørum, Ole Sørum og Knut Veien.

På samtlig deres vegne tilstede med fullmakt fra de andre Ole Vestern og Ole Skøyen.

kom da for oss uti rette velfornemme mann Claus Trondsen av Bragermes, han befullmektigede velakt. Hans Nielsen, og inngav en rigens citation dat. 3.marti nest avvigt, ved hvilken han hadde hitstevnet og i rette fordret velfornemme mann Jacob Luth, formedelst han endel master og lodd bjelker skal ha ladet hugge og utføre av Hvalskogen, som Claus Trondsen loddtagen uti. Og deriblant skulle være en del cronede trær, og at samme master og trær her ved Hen skulle finnes utført og land kjørte etc.

Nok ved samme stevne mål hitstevnet Villads Trøgstad, Gunder Sveinsen, Peder Hallingby og Jon Simensen til Prov og vitende om samme trærs tall og felning, samt og Ola og Tolle Hval at prove om dets hugst.

Item hitstevnet hr.lagmann Sr.Jørgen Phillipsen om han her uti noget kan ha at sige etc.

Nok fremla fornevnte Hans Nielsøn derom Claus Trondsens innlegg og derved seg givne fullmakt, dat. 14.hujus

Nok fremla Hans Nielsen en Claus Trondsens supplication med derpå fulgte hans Excel.hr.vice stadtholders befal til kongl.maj.fogd, at gjøre arest på samme trær, der de da beliggende til sakens "udraget", dat. 15.febr.1673, hvorpå finnes tegnet Jacob Luthis erklæring av dato den 8.marti nest avvigt.

På lagmann hr. Jørgen Phillipsens vegne møtte hans tjener med hans fremsendte innlegg, dat.idag, hvormed han i rette fremesker hva bevislighet Jacob Luth av hannem haver til fornevnte omtvistige skoghugst, og er hannem ei videre gestendig etc.

s.84 B. På innstevnte Jacob Luths vegne møtte i rette hans fullmektige tjener Christen Gouteksen med hans skriftlige innlegg og fullmakt dat idag, hvoruti han påstår og formente at dette stevne mål er ulovlig, eftersom han hverken er stevnet til sitt verneting, ei heller til åstedet hvor den omtvistlige hugstskulle være passert.

Og at samme stevne mål derfor bør være spilt og ham kost og tæring at erstatte med videre etc. Alle de innstevnte prov fremstillet seg også undtagen Tolle Hval som er død.

Men som Jacob Luths fullmektig ei ville besvere seg til at gi seg uti rette, ei heller høre på nogen prov på dette sted, er deres prov ei heller edtagen.

Og hva seg belanger prosessen i seg selv, at Claus Trondsen på dette sted fordrer saken til doms som træerne skal ha vært beliggende da de ere vorden arresteret, i hvor dog nu ei nogen av dem igjen befinnes eller fornemmes, så kan vi heruti så vidt ei frafalle Jacob Luths påstand, såvel som lands lovens anledning, at denne sak og søkning jo føyeligere kan og bør henhøre til åsteden at "oedelis" enn på dette sted hvorfor vi og for rett og billigt, han eraktet saken dit at remiteres nemlig til Hval skogen, hvor fornevnte hugst skal være skjedd.

Og derfor forelagt samtlig part og vederpart såvel som alle fornevnte tilstedeværende prov, at de seg der igjen i rette innstiller, under samme stevne mål, til nest kommende 10.juni, til da sakens rette og behørlig procedur og rettens kjennelse, om dess forinden ei i minnelighet kan vorde bilagt.

Saketing på Gomnes tingstue i Hole prestegjeld den 21.april 1673.

Lagrettesmenn: Lars Onsaker, Jul Rud, Kristen Gomnes, Anders Stadum, Kristoffer Fekjær, Anders Rud, Alf Horum, Anders Sørum, Knut Ullern, Tron Sørum, Gudbrand Gomnes og Kristoffer Gomnes.

Overværendes kongl.maj. fogd Sr. Christen Christensen.

s. 85 A. Belangende den oppsatte sak i mot Kristoffer Bråten for den slagsmål og lemlestelsen han på Nils Kolbjørnrud begået, så fordret fogden saken irette, både på saksøkeren Nils Kolbjørnruds såvel som og på hans maj.ts vegne til doms erlidelse.

Kristoffer Bråten møtte i egen person i rette og så ennu som tilforn, at han for det første clammeri og slagsmål var forlikt med Nils Kolbjørnrud, at han derfor skulle gi hannem en ko, som han sier Nils straks bekom.

Og samme deres forligning var overværendis Tolle og Peder "Hov"(Haug), samt Erik Larsen Keyler.

Av hvilke nu ei flere tilstede enn fornevnte Erik Larsen, som efter avlagde ed derom således provet, at han tillike med fornevnte Tolle og Peder Haug var forleden høst et år siden overværendis en forlikelse som da skjedde på Kolbjørnrud i mellem Nils Kolbjørnrud og Kristoffer Bråten om fornevnte første slagsmål. Hvorom de da blev således uti deres nærværelse forlikt om den skade Kristoffer hadde da gjort Nils uti sin arm og hode, at Kristoffer derfor skulle gi ham en ko, hvilken ko Nils bekom samme dag

Nok skulle han gi ham nogle penge til, enten det var to daler eller ikke, det kunne han ikke minnes. Og Kristoffer skulle betale samme penge til en opplending på Nils'es vegne. men om de er betalt eller ikke det visste han ikke.

Og dermed skulle all deres trette om samme slagsmål være avtalt og forlikt, og skulle være gode venner.

Hvorom de og således bleven hånddragte, etc. Dog kongens sak ei deruti ment eller avtalt.

Videre med denne sak kunne nu ei foretages førend Nils Kolbjørnrud kommer selv uti retten tilstede.

Uti efterskrevne sak betjente Søren Horum retten uti Jul Ruds sted.

Ermelte kongl.maj. fogd hadde hitstevnet en del finner på Krokskogen til at prove og vidne om det drap som forleden 14 dager før påsken på fornevnte Krokskogen uti Henrik Eskildsens hus skal være begået på Anders Rasmussen Kroksund, hvis bane som berettis at en løs person, en finne ved navn Simen Jørgensen skal ha været.

Provene er disse efterskrevne som derom innstevnet, nemlig Henrik Eskildsen og hans kvinne Anne Henriksdatter, Anders Eriksen og hans kvinne Maren Siversdatter, Paul Pedersen og hans kvinne Kirsten Larsdatter, Mattis Knutsen, Jakob Andersen, Eli Johansdatter og Sedfri Jakobsen. Hvilke samtlig efter avlagde og foreleste bogered heruli provet som følger.

Henrik Eskildsen provet at forleden 14 dager før påske, ungefehr, som var mandagen efter at Anders Eriksen som hadde sitt tilhold hos hannem, hadde hatt bryllaup med sin kvinne, da var alle forskrevne personer uti hans hus undtagen Siver Jakobsen, og Anders Kroksund fulgte hjem med dennem fra kirken om søndagen tilforn.

Og fornevnte Simen Jørgensen var kommen dit om "loffuerdagen" (lørdagen) tilforn uti deres fraværelse, da de var dragen til kirken med brud og brudgom.

Og som de kom hjem om søndags aften, da så han hannem først at han satt inne i hans stue.

Og som Henriks kvinne hadde kocht en "kaaell" med et stykke kjøtt og flesk til brudgommen og bruden kom der, gikk de alle til bords, nemlig Henrik Eskildsen og Anders Sundet til like med brud og brudgom og ei flere.

Og Simen Jørgensen ble sittendes på benken som han hadde sett seg, og han gav hannem hverken mat eller øl. Og der var slet ingen flere "kolfolch" (karfolk ?) inne hos dem samme tid, undtagen Jacob Andersen.

Og efter at de hadde fått mat og sittet et litet stund og drukket, ble oppredd på gulvet til Anders Sundet at han skulle legge seg.

Da gikk brud og brudgom ut i et annet hus og la seg, og Henrik la seg og straks efter dem, så Henrik ei så når han la seg, eftersom han for dess var fallen uti søvn.

Og om morgenen som han våknede igjen og det var bleven lyst, da lå Anders på halmen på gulvet og Simen Jørgensen satt på halmen hos hannem. og Ander var noget drukken.

Da sto de opp tilsammen hver av sitt leie og folkene bar halmen ut.

Og Henrik sa til kvinnfolkene på finsk, at de skulle "lauge" (lage) nogen varm mat til Anders, eftersom han åt ikke noget om aftenen tilforn, som de og gjorde.

Og de gikk til bords, Henrik, Anders og brudgommen og ei flere.

s. 86 A. Og Simen gikk og "slaug" så ut og inn, og ingen bad eller gav hannem noget, videre enn Anders Sundet hadde gitt ham noget drikke med seg om tilforn.

Og som de så satt og hadde fått seg mat og det led omtrent ved middags tid, da var Simen innkommen og satt seg neder på krakken fremme for bordet, og vendte ryggen til bordet.

Og Anders Sundet satt i høysetet og Henrik satt hos Anders utenfor

Da snakket Simen til Anders og sa, mindes du det at du engang ville kjøre meg ut "nædre i bøygden (bygden) ad" av en annen manns hus den tid jeg var sjuk.

Og med det samme steg han opp på gulvet og Henrik steg opp imot hannem på gulvet, eftersom han var redd at han ville slå til Anders men, han så ikke at han hadde nogen øks eller kniv den tid.

Og Anders svarte Simen intet annet enn han sa, ja, ja.

Da spurte Simen ham atter igjen om han ville være gode venner med hannem.

Dertil svarte Anders, hva vil du ha derfor. ingen ting, svarte Simen igjen, annet en god vennskap, at jeg måtte komme i dine hus når jeg kommer der ned uventendes.

Anders svarte, ja han måtte nok komme uti hans hus når hans vei falt der frem.

Dermed ble de gode venner, og rekte hver anden hånd.

Og han ble så inne, og drakk et par ganger med dem.

Dermed gikk han bort for seg selv igjen, thi ingen ville gi hannem mere drikke, eftersom de hadde ikke noget igjen.

Og Anders Sundet og brudgommen ble da allene sittendes efter de andre ved bordet.

Og Simen gikk så på gulvet, undertiden ute og undertiden inne.

Og Henrik gikk også ut og inn efter hva han hadde at bestille. Og om et liten stund derefter, gikk også både Anders Sunde og brudgommen ut i det hus som øllet lå. og som de satt der, kom Henrik inn til dem, og dette var noget imot kvelden, og de tre derinne hadde lukt døren til for seg.

Da kom Simen Jørgensen uten tale og støtte på døren med et tre og sa til brudgommen, gi meg drikke, så går jeg min vei, jeg vil ikke lenger være her.

Og som han erindrer, da hørte han vist sige at de gav hannem drikke i en liten skål.

Og han slog en "fiil" (fjel) sønder på døren og kom inn til dennem, og Henrik gikk straks ut, og Simen vinglet også ut med det samme.

Og han hørte ham da intet tale noget andet ondt, Men Anders og brudgommen ble efter dennem i samme "ølboe" og om et litet stund gikk Henrik i seng og la seg oppe i stalltrevet, og så da intet videre til de andre.

s. 86 B. Og det var ikke enda bleven rett kveldsæt. Og som Henrik var falden i søvn og sovet et stund, da kom hans kvinne springendes ut mot huset som han lå, ropte og sa Gud bedre oss for gjerning han gjorde den karlen.

Han har hugget Anders Sundet ihjel.

Og med det samme sprang Henrik ned, og der han kom ned, så han inntet Simen, eftersom han han straks var bortrømt.

Og han gikk inn i ølboen. Der så han Anders lå død, og var da ganske død. Og som han så hans skade, da var han hugget på tvers i brystet med en øks.

Videre visste han ei derom at prove.

Anne Henriksdatter, som fornevnte Henriks kvinne, prøvet mest enstemmig med hennes mann, Men dette fornemlig prøvet hun, at fornevnte mandag imot aften, da Anders Sundet og brudgommen Anders Eriksen satt inne i den forom rørte bod som ølet lå uti, nogen stund efter at hennes mann var gåen ut fra dennem og lagt seg til at sove, da kom hun inn i samme bod at tappe noget tynt øl uti en skål.

Og som hun sto og tappet, hørte og fornam hun at Simen Jørgensen kom løpendes derinn og hugg til Anders Sundet. og som hun i det samme vendte seg om, da så hun på en tid både at Anders falt, og Simen med det samme sprang ut ad døren og hadde en øks i den høyre hånd, og med det samme "løb bort" og rømte sin vei, og brudgommen løp straks ut efter ham.

Og hun derefter og ropte på sin mann Men Simen hadde skier ståendes til rede og løp sin vei

med, så de andre ei kunne nå hannem.

Efter tilspørgelse sa hun, at hun ei tilforn hørte dem ha nogen clammeri eller uenighet med hverandre.

Videre hadde hun ei derom at prove.

Anders Eriksen prøvet, at fornevnte søndag da hans bryllup var, da fulgte Anders Sundet hjem fra kirken med ham efter en børs som Anders hadde hos smeden deroppe på Krokskogen.

Og som de kom hjem, var fornevnte Simen Jørgensen kommen dit og som allting hvorledes tilgået, prøvet Anders Eriksen like enstemmig med fornevnte Henrik Eskildsen, at inntil den tid at Henrik Eskildsen var gåen fra dennem.

Og fornevnte Erik (feilskrift for Anders) og Anders Kroksund satt uti den bod som de hadde ølet liggendes uti, og det var i mot aftenen.

s.87A. Og Henrik Eskildsens kvinne, Paul Pedersens kvinne, samt Anders Eriksens kvinne, samt en gammel kvinne som ei vel kan gå.

Som Anders Eriksen og Anders Sundet så satt derinne, bød fornevnte brudgommen Anders Sundet noget mat, men han ville ingen mat have.

Og de satt begge på en benk opp til veggen og Anders Kroksund nest ved døren.

Og Anders Eriksen satt og fikk noget mat. Og som de satt, da hørte han at fornevnte Simen Jørgensen han hugg til Anders Kroksund.

Men han så ikke den tid han kom inn, ei heller hørte han tale et ord.

Og som han da så seg om, da så han at Anders Kroksund stubte imot jorden.

Og som Anders Eriksen kom noget for seg av redsel og banghet, løp han ut efter Simen.

Da så han han hannem vel halvannen børseskudd for seg, at han var kommen på sine skier og løp bort sin vei.

Og Mads Knutsen som også løp efter hannem, bad ham bie Men han svarte intet, men løp altfort og han så at han hadde en øks i hånden

Og han prøvet at straks Anders fikk fornevnte hugg, som var uti hans bryst, da falt han straks død ned, og ei talte eller rørte seg siden.

Vidre hadde han ei at prove.

Maren Siversdatter prøvet mest liksom fornevnte hennes mann Anders Eriksen, at fornevnte tid da hennes mann og Anders Kroksund satt uti tit ommelte bod som ølet lå uti, da kom hun og derinn at tappe øl til Anders Kroksund.

Og hun bød hannem mat, som han dog ei ville ha. Da gav hun sin mann noget som han tok i hånden og åt.

Og som hun gikk hen i en krok at gjemme det øvrige, da hørte hun at Simen hugg til Anders Kroksund.

Og hun vendte seg i det samme og så at Simen rykte øksen til seg igjen og løp sin vei dermed.

Men hun så ikke der han kom ut. Og Anders falt straks død ned, og hun så Simen ei siden.

Og hadde ei videre herom at prove.

Paul Pedersen som holder til uti Henrik Eskildsens badstue, prøvet at han all dagen fornevnte mandag stod uti sin smie og arbeidet. Og i blant annet gjorde han nogle spiker som han bar opp til Mattis "Stouf" (?).

s87B. Og det var noget mot aften, Da så han at både Anders Kroksund og Simen Jørgensen de var ute på marken sammen.

Og som Simen skulle gå inn i Henriks stue, da slog Anders hannem to slag over akslen med en kjepp.

Tok så Anders en tollekniv og satte på tvers i sin munn og "maned" Simen ut igjen.

Men han så ikke Simen kom ut igjen.

Og så eller hørte intet videre til dem, førenn han hørte si at Anders Kroksund var død.

Og har ei videre at prove.

Kirsten Larsdatter prøvet at hun fornevnte mandag i mot aftenen var inne i fornevnte ølboe, som Anders Sundet og Anders Eriksen satt inne, og Anders Sundet satt nest ved døren.

Da så hun at fornevnte Simen Jørgensen kom trinendes derinn, og hadde en øks i den høyre hånd som han holt ned med siden på seg. Og rett med det samme steg han tvert inn ad døren og hugg han til Anders Kroksund med øksen så Anders straks falt død ned.

Og Simen rømte straks sin vei bort og øksen var blodig.

Siden så hun hannem ikke, og hadde ei videre herutinnen at prove.

Mattis Knutsen hadde ei annet at prove enn at den tid han hørte at Anders Kroksund var

drept, og han kom gåendes og så at Simen Jørgensen rømte bort, da løp han efter hannem og sprang over en gjerdesgard, Men Simen kom på sine skier og fikk "undrømning" Videre hadde han ei at prove.

Jakob Andersen hadde ei heller annet at prove, enn at han kom ut av et annet hus, og den tid at Simen Jørgensen rømte bort, og kom på sine skier.

Og Mattis Knutsen og Anders Eriksen løp efter hannem. etc.

Eli Johansdatter provet at hun så Anders Kroksund slog Simen Jørgensen to slag over akslen med en kjepp som Simen gikk inn ad døren til Henrik Eskildsen, og Anders enda manet Simen ut.

s88A. Og hun hørte ei nogen videre trette i mellem dennem, og hun gikk så inn i et annet hus, og hørte intet videre til dennem, førend hun hørte at kvinnfolkene kom ut og ropte.

Da gikk hun og ut og så at Simen kom løpendes med en blodig øks og sprang til skogs og rømte sin kos.

Hadde ei videre at prove.

Siffri Jakobsen, som er boendes en halv mil fra Henrik Eskildsen der fornevnte drap skjedde, provet at tirsdagen efter fornevnte drap skjedde, da kom han hjem fra skogen i mot kvelden.

Da var fornevnte Simen Jørgensen der hos hannem, og var kommen dit nogen stund før.

Og Simen ble der om natten og hadde der ingen annen ord om samme drap, enn han sa at han hadde vært i nogen clammeri med Anders Kroksund og hadde vært noget slagsmål med ham Og Anders hadde slaget hannem to slag med en palm Og sa at han ei heller hadde slaget Anders hardt, og sa at han dør intet derav. gikk så sin vei fra dennem om morgenen førend de sto opp.

Og sa seg ei videre herutinden hadde at prove.

På den avdøde Anders Sundets efterlatte enkes vegne, var Sven Fjeld uti retten, og forskrevne prov således anhørte eftersom forinnført er.

Rettegang på Hval i Ådalen den 10.juni 1673.

etter en hen findelse, med efterskrevne lagrettesmenn:

Mikkel Oppen, Ellev Sørum, Knut Veien, Ola Hallsteinsrud, Ola Vestern og Ola Skøyen.

Kom da for oss uti rette erlig aktbar og velfornemme mann Sr. Claus Trondsen av Bragernes og fremla en oppsettelse og henfindelse, dat Hen den 15.april nest avvigt, angående en sak som Sr. Claus Trondsen til samme tid ved en rigens citation hadde hitstevnet Sr.Jacob Luth for endel ulovlig mastehugst og utførsel her av Hval skog.

Hvilken sak under samme stevne mål hit til skogen og åsteden til i dag ble forfløtt, efter samme s.88 B. henfindelses videre utvisning og medfør.

Hvorefter Claus Trondsen og nu fordret saken uti rette efter samme stevne mål og henfindelse. Innstevnet seg også endel prov som uti saken innstevnet til at avlegge deres ed og provning, nemlig Gunder Sørensen, Villads Trøgstad, Jon Simensen og Peder Hallingby.

Men på Sr.Jacob Luths vegne møtte hans befullmektige tjener Ole Christensen og inngav Jacob Luths skriftlige innlegg, dat igår, hvor utinden han seg forskyter fra dette stevne mål og henfindelse, og refererer seg til det stevne mål som han samme henfindelse har til lagtinget medinnstevnet til formentlig underkjennelse.

Hvilken stevning fornevnte Ole Christensen og nu uti retten fremviste, dat 3.juni nest avvigt, som befinnes både for meg (dvs. skriveren) og Claus Trondsen at være anvist og forkynt. Efter hvilken leilighet og efterdi befindes at Jacob Luth ved overmelte Rigens citation har til nestkommende vinternattens lagting innstevnet forbemelte henfindelse og des foregående stevne mål til formentlig uefterrettlighet, og Jacob Luth ei derfor vil innlate seg til sakens procedur, eller efter samme henfindelse gi seg uti rette, så kunne ei heller nu noget i saken foretages imot samme innstevning, men til videre behørlig efter retning bero.

Rettergang på Vågård den 12. juni 1673.

Lagrettesmenn: Elluf Sørum, Knut Veien, Ola Halstensrud, Erik Aurdal, Ola Amundrud, Torger Semmen, Anders Semmen, Jens Grønvold, Malte Kittelsby, Jon Honerud, Ola Skaug, og Stener Vågård.

Overværende kongl.maj. fogds fullmektig Hans Nielsen, samt bygdelenismannen Villads Trøgstad.

s.89A. Hvor seg for oss uti rette fremstillet erlig, velvise og velfornemme mann Sr. Jørgen Phillipsen, som efter en inngiven rigens citation dat. 5. marti 1762 hadde hit til åsteden stevnet og i rette fordret Jon Hønen, Gudbrand Hov og Engebret Alme, dennen tiltalende formedelst de skal ha innfalden uti hans gårds Vågårds skog, som de ingen lodd eller deler innehar, Og der nedfeldet en stor skog.

Formener de bør miste des åvirke de der har gjort, samt og at bøte skaden efter uvillige menns kjennelse med full land nam, item kost og tæring at erstatte.

Item til provs i saken hitstevnet Rolf Heen, Ola Knestang og Hans Pedersen Borgerud, item Borge Berger i Jevnaker sokn og Lars Olsen tilholdende i Vassbonden, efter samme stevnings videre utvisning og medfør, hvilken befinnes tilforn den 18.juni 1672 at ha vært her uti rette presenteret, som med partenes consent hittil er beroet og forfløtt.

De Innstevnte vederparter møtte samtlig uti egen personer og ei benektet for at ha begått fornevnte påstevnte tømmerhugst, som de sa og forment at være skjedd uti deres gårders allmenning, som de tilforn hittil fulgt, og ei at være uti Vågårds eiedeler. Hvilket de seg påberopte med prov at ville bevise, som de hertil ville hitstevne, Hvortil de navngav disse efterskrevne, nemlig: Evind Pedersen, Ingrid Hovs kvern, Østen Alme og Marte Lundstad. Hr.lagmann Sr. Jørgen Phillipsen var begjærendes at hans innstevnte prov som nu tilstede, måtte ved ed tages til forhu.

Kongl.maj.fogd Sr. Christen Christensen ved hans full mektig tjener, fornevnte Hans Nielsen, lot inngi sin skriftlige innsigelse dat. idag, hvorutinden han formener at efterdi denne sak er allmening angående, at han på ko.ma. vegne dertil burde stevnes og kalles Hvilken seddel han straks til seg igjen annammet.

Har så de fornevnte prov avlagt deres ed og enhver for seg provet som følger:

s.89B. Rolf Heen provet at ungefehr for 18 år siden, da bygde Jon Hønen en, seter boe der som dette nu påstevnte tømmer er hugget. Og Ole Knestang bodde den tid på Vågård. Og som Jon da reste med hans fe såvel på Hens som på Vågårds eiedeler, så var både Rolf og Ole om, og brøt samme seterboe ned. Og siden den tid har hverken han eller andre innstevnte hatt der nogen bruk, enten med hugst eller fedrift, førend nu fornevnte hugst er skjedd, Ei heller nogen tid tilforn hatt eller nydt der nogen hugst, som de og selv vedsto

Item provet Ole Knestang like samme ord og enstemmig som fornevnte Rolf Heen.

Hans Pedersen Borgerud provet at han har hørt av hans fader Peder Bergsund at Vågårds eier går ifra Aurefoss og i Askelikjenn. Hadde ei videre herom at prove, enn at denne hugst er langt syndenfor samme dele etc.

Borger Berge sa seg ei noget her utinden hadde at prove, videre enn fremla en skriver og 12 manns dom av Hadeland om eiedeler i mellem Nøkleby og Berger, dat 22.juni 1668, hvoruti finnes innført to gamle breve, hvoruti benevnes at samme gårders eiedeler på Hadeland strekker seg til Ruggestein og Graverdalen.

Lars Olsen provet at hans fader bodde på Nordby på Hadeland, hvor han er oppvoksen, og han er nu ved 60 år gammel, Og de hadde da "skovløb" tilsammen med Vågård om hveranden. Og da fulgte og hadde de på Vågård deres eiedeler fra Aurefossen og i Askelikjennet oppe på åsen ut med kjennet. Og hadde ei videre herutinden at prove.

S.Jørgen Phillipsen protesteret og forment, at efterdi han både med brev og prov har forklaret, såvel som enhver noksom bekjent, hvorledes Vågård med disse sine nu omtvistige eiedeler har andre gårder på alle sider omkring seg, så nær at de alle med

deres eiedeler grenser til disse i Vågårds eiedeler, såsom Marigård, Berger, Nøkleby, Brørby og Nordby, som ere på den sydøst, øster og nordøst side som bevisliggjort, deres eiedeler seg at hitstrekke, Og på alle de andre sider har og følger Hval, Hallingby, Grønvold og Hen.

Og disse Vågårds eiedeler som en liten smal remse er liggende der midt i mellom, og der allene på denne gårds eiedeler, som dog hel ringe, og ei på nogen de andres s.90A. skulle at være allmenning, formener han efter all fornuft og øyensynlighet ganske urimlig, ei heller at ha nogen rett eller føye. Og dersom de ville formene seg der at være nogen allmenning berettiget, burde det lovlige at bevise.

Imidlertid formente han at det burde ligge og høre til Vågård, og han at følge hvis tømmer deruti er åvirket, med des bøter efter loven, samt kost og tærings erstatning. Og derpå begjærte dom.

Jon Hønens sønn Ole Jonsen, sa for retten at de ei hadde begått fornevnte hugst, dersom Lars Larsen ikke hadde skyndet dennem dertil. Men han advaret dem, at de ikke skulle hugge i Vågårds skog.

Efter hvilken leilighet og efterdi de innstevnte vederparter som forinnført, beroper seg på prov og vidnesbyrd, og dertil begjærer respit dennem at få innstevnt, item kongl. maj. fogd Christen Christensen formener seg på ko. maj. vegne, formedelst allmennings pretention, heruti at være interessered, så er av des årsake saken prolungeret og forfløtt til nest kommende den 24. juli.

Til hvilken tid deres påropte vidner har at innstevne, samt hvis de ellers kan ha eller formene seg til nogen lovlige bevisning, det da uti retten uten videre opphold at fremstille.

I ligemåde at hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen gir fogden Christen Christensen lovlige og betimelige varsel, at han og til samme tid fremstiller og forklarer hva lovmessig bevisning han kan vite seg til disse omtvistige eiedeler, at være eller har vært allmenning. Gåes da videre uti saken hvis for lovmessig eragtes han etc. Uti fornevnte saks forhandling lot Sr. Jørgen Phillipsen også opplese hans kongl. ma. nådigste benådning på allmennings bruk, dat. 23. marti 1672.

Alminnelig sake - og skatteting på Gomnes tingstue i Hole 26.juni 1673.

Lagrettesmenn: Knut Ullern, Jul Rud, Anders Sørum, Gudbrand Gomnes, Thorbjørn Børgen, Johannes Svarsted, Bård Leine, Ola Svarstad, Anders Vik, Peder Hundstad, Ole Nes og Ola Berg. Overværendes kongl.maj.fogd Sr. Christen Christensen, samt s90B. menige almue her uti Hole prestegjeld.

Er da først lydeligen opplest og forkynt en vidimeret copie under hans Excell. hr.vice-statholders hånd, av kongl.maj. nådigste skattebrev for nærværende år 1673, dat. Kiøbenhavn den 11. mai 1673.

Nok opplest hans Excell. hr.vicestatholders missive til fogden om samme skattebrev at forkynne og fullbyrde, dat. 20.juni nestavvigt.

Item opplest hans Excell hr.vicestatholders missive til fogden, medelende at eftersom fornemmes at eng arbeidspenge som almuen på en del steder arilds tid har utgivet, er en jorde boks rettighet, og ikke i nogen måte at vedkomme den årlig nådigste påbudne skatt efter skattebrevet, så befaler hans Excell at fogden straks innkrever bemelte engarbeidspenge på den måte som alltid sedvanlig vært haver, og derfor regnskap at gjøre etc. Dat. Akershus den 22 marti 1673.

Er så derefter skatten for nærværende år taxeret og "lagt". Og hva enhver er "lagt for" efter manntallets utvisning, ble lydligen for almuen opplest efter ovenbemelte hans kongl. maj. skattebrevs tilhold. etc.

Kongl.maj. fogd Christen Christensen lot protocollere, at han av almuen, tillike med andre - resterende kongl.rettigheter, fordret de dem tildømte veibøter efter hans Excell. statholders befal.

Hvortil almuen svarte, at de derom ville suplicere til hans Excell. hr. stadtholder, at de derfor kunne bli forskånet.

Var også begjærendis av fogden, han dennem derutinnen i nemligste måter ville være beforderlig hos hans Excell, til deres forlindring i beste g muligste måter.

Var og siden begjærendis at fogden selv på deres vegne hos ham Excell. ville anholde om nogen forlindring på forbemelte vei bøter. Item og "prom..." (?) arbeidspenge.

Lot så fogden opplese og av almuen fordret den allerede forfalne av formevnte takserede skatt for nærværende år, hvorav ei nogen en skilling betalte men alle undskylte seg at de nu ei visste eller kunne bringe (?) penge til veie.

Allikevell var dog fogden derom dom begjærendis, hvilket de også er tilfunden at ha betalt efter skattebrevets tilhold, med mindre ved vurderings adfehr hos dem skal utsøkes.

s91A. Fogdens fullmektig Hans Nielsen på hr.assessor Sr. Nils Tolders vegne, inngav en specification og fortegnelse på endel almue som hannem skyldig og resterer for kongl.maj. anpart tiende for nestforleden år 1672, hvilken fortegnelse ble tydligen for almuen opplest. Og ingen av de vedkommende gjorde nogen motsigelse. Hvorfor han også dem til des betaling var dem begjæredis. Hvilket de også er tilfunden enhver som dermed resterer, at ha betalt innen halvmånedsdag eller ved nams og vurderings adferd hos de skyldige at utsøkes etc.

Kongl.maj. fogd Sr. Christen Christensen hadde ved bygdelenmannens stevнемål hitstevnet Kristoffer Bråten for et knivsting han skal ha gitt Tolle Grefsruds kvinne. men Kristoffer møter ei stevнемål, hvorfor hen er tilfunden efter landsloven og fogdens påstand at bøte i mark sølv.

Uti samme sak til provs innstevnet Tarald Solberg som ligger sjuk og ei møter.

Men Tolle Grefsrud kom nu frem for retten og berettet på hans kvinnes vegne hvorledes hun fikk samme sting, som seg således tildragen, at for ungefehr et år siden i slåttен, da

var både Kristoffer Bråten og Nils Kolbjørnsrud hos hannem i en donning, og Kristoffers fader var der også samme tid. Og som de satt til bords, kom Kristoffers fader og Nils Kolbjørnsrud i nogen clammeri som dog var skjemt og gjeckeri. Da drog Kristoffer en kniv ut imot Nils Kolbjørnsrud. Så løp straks Tolles kvinne og tok Tarald Solbergs lue og fattet om kniven med kristoffer, og tok kniven fra hannem. Og med det samme fikk hun et sting i armen. Men enten han eller hun gjorde det selv, visste han intet etc.

Anders Stadum lot tinglyse tvende bestikkelsessedler og vidne om Jleholmen, samt noget fiskeries bruk til Stadum, den første dat. 4.juli og den annen dat den 14. dito 1672.

Uti disse og samt efterfølgende saker betjente efterskrevne seks lagrettesmenn retten; nemlig Bård Leine, Ola Svarstad, Anders Vik, Peder Hundstad, Gudbrand Gomnes og Ola Berg., eftersom de øvrige seks's avtrede efter at skattene var lagt.

- s.91B. Nok hadde fogden hitstevnet Jens Mattisen Sax samt Knut Skjærdalen formedelst begge skal ha overfalt og slått Nils Snekker i Skjærdalen. Knut Skjærdalen var ei tilstede, men Jens Sax møtte i rette og vedsto at han ei slog hannem mere enn en ørefigning men Sr. Frands Nielsen såvelsom Kristoffer Gomnes tilsto at de så hvorledes at fornevnte Nils snekker var meget blodig og ilde medfaren og var rysket av hannem både hår og skjegg. Hvormed var nu ei videre at vedgjøre, formedelst hverken Nils snekker eller Knut Skjærdalen møtte til stede.

Nok hadde fogden hitstevnet, ved lensmanns stevning, Tarald Solberg og Knut Skjærdalen på Engebret Opsals vegne, formedelst ham overfalt og slått. Ingen av dennem møtte tilstede. Efterskrevne prov der var innstevnet, som nu møtte tilstede, Jon Pjåkerud allene og ei flere, hvorfor ei noget denne gang derom videre er foretaget.

Sr. Frands Nielsen hadde ved lensmanns stevne mål hitstevnet Knut Skjærdalen for gjeld han hannem skyldig. Item for en øks han skal ha tatt fra Tomas Gudbrandsen. men eftersom Knut ei møter stevne mål, er han tilfunden at bøte sin sigt efter loven, nemlig en mark sølv.

Frands Nielsen var begjærendis Kristoffer Hoffuinds (Håvi's) tilstand om den øks som fornevnte Knut tok fra Tomas Gudbrandsen. Da sa Kristoffer at for ungefær 14 dager siden da leverte Frands Nielsen hannem en øks med begjæring, at han skulle fli Knut den, som han og gjorde.

Og han tillike med Peder Håvi og Engebret Opsal leverte Knut samme øks, som han annamet, men han sa jeg hans skiftet øks med Tomas for denne var lettere, jeg tager vel mitt eget igjen. Så beholt han dem begge.

Rolf Bjørke ved lensmanns stevne mål innstevnet for slagsmål. Møter ei stevne mål. Er derfor tilfunden at bøte en mark sølv.

- s.92A. Nok hadde fogden innstevnet Kristoffer Bråten for den sak med Nils Kolbjørnsrud. Møter nu ei stevne mål. er tilfunden derfor at bøte en mark sølv.

Nok hadde fogden innstevnet Peder Halvorsen Håvi for skyssferds over hørighet forleden høst med hannem selv, hvilket både skyss skafferen Jon Kolkind såvel som og lensmannen Siver Gjesvold nu her for retten tilstod, at de var hos ham og sa ham lovlig til Og skyss skafferen sa at han hadde ikke mere enn en gang gjort skyssferd på år og dag. Peder Håvi stod til vederståls tale. sa at det hannem den tid ei vedkom at skyse. Synes det hannem dog ei heruti at kan undskylde, men er tilfunden for slik over hørighet at utgive hans bøter, nemlig to mark sølv.

Nok hadde fogden hitstevnet Anders Vik og Rolf Bjørke for de ei ville skyse fogden over krokskogen med kongens penge in mai 73. Anders Vik møtte til vederståls tale. sa at hans hester den tid ei var døgtig til at skyse med, og at det stod Rolf Bjørke til at

skysse førend hannem.

Vites dog det ham ei kan undskylde til kongl.majts tjeneste og kongens penges innførsel, men er tilfunden at bøte to mark sølv.

Rolf Bjørke av lensmannen på fogdens vegne innstevnet og ei møter. Nok tvende ganger innstevnet Rolf Haug for slagsmål både til idzige og nestforleden ting, og ei møter stevнемål. Er derfor tilfunden at bøte enhver for hver sinde 1 mark sølv.

Ragnild Moe latt tinglyse et skjøte og transport av hr.Hermand Povelsen på Modum på halve deler uti Moe, skylder et skippund syv lispund med bygsel og herlighet, dat. 14.febr. og 16 marti 1665.

Anders Stadum hadde hitstevnet Ola Rolfsen Vesetrud og Halvor Johansen Bråten, søkende dem formedelst de forleden i vinter den tid Jon Stadums bryllup var, skal ha innslaget hans vinduer på hans høystue.

s.92B. Fornevnte tvende innstevnte personer møtte i rette til vedermåls tale, og erbød seg til ved høyeste ed at prestere, at de deruti er uskyldig, som de og derpå gjorde deres ed at de ei utslo hans vinduer Men Halvor Johansen hadde bundet sin hest i Anders Stadums slipesten, og som hesten hadde revet krakken under slipestenen, flidde Halvor Ole slipestenen og han kaste den over gjerdet i sneen.

Efter hvilken leilighet og efterdi at fornevnte personer Ola Rolfsen og Halvor Johansen efter egen frivillig erbydelse har ved deres avlagte ed benektet at de ei har innslaget Anders Stadums vinduer, og de deruti er uskyldige, er de også derfor fri og salesløs kjent, efterdi Anders dertil ei hadde nogen vidnesbyrd men hva skade de har gjort på hans slipesten, bør de betale.

Alminnelig sake - og skatteting på Frok tingstue i Norderhov 29.juni 1673.

Lagrettesmenn: Tomes Tandberg, Jon Hønen, Jon skjørvold, Ola Knestang, Engebret Hesleberg, Gunder Gagnum, Hoflek Vegstein, Ola Siverson Vaker, Ola Gudbrandsen Vaker, Mads Vaker, Ola Halstensrud, og Knut Veien.
Overværendes kongl.maj. fogd Christen Christensen, samt menige almue.

Er da først for almuen lydeligen opplest og forkynt kongl.maj. nådigste skattebrev for nærværende år

Iten derhos des følgebrev fra hans excell. hr. vicedadtholder, item hans excell. missive om engarbeidspenge, som forinn bemelt, efter hvilken hans kongl.maj. nådigste skattebrevs tilhold skatten idag her på tinget er takseret og lagt, hvis takst og manntall lydeligen for almuen opplest, og her på tinget forseglet.

Jesper Gregersen lot tinglyse et pantebrev av salig Johan Gaardmand til hannem utsted, på tre skippund korns tunge med bygsel uti Sætrang, som Hågen Paulsen påbor, for 300 rdl. lånte penge, dat 1.januar 1673.

Hr. vicelagmann Sr. Jørgen Phillipsen lot tinglyse et pante brev av Alf Andersen Lo på hans broder lodd i Lo, Bølgen og Vågård, såsom i Lo tre fjerdinge, i Bølgen tre fjerdinge og i Vågård et halvt pund.

Derhos og gis ham forlov at innløse hvis i samme plasser, deres salige foreldre nogen steds kunne ha utsatt etc.

Gjeld og pantepenge for godset er 40 rdl. efter samme brev videre utvisning og medfør, dat. 2.mai 1673.

s93A. Hvilket brev Alf Andersen nu her for retten som det ord fra ord for ham opplest, i alle måter vedstod og bekreftet. således at være riktig.

I mot det annet brev som Jesper Gregersen lot tinglyse på Sætrang, derimot protesterte monsr. Lars Larsen av Bragernes på salig Jens Paulsens efterleverskes vegne, at eftersom uti kongl. maj. skattemanntall og matricul finnes innført at Jens Paulsen skulle være eiendes tre skippund uti fornevnte Sætrang, så formente han at dette brev eller des lysning ei burde eller kunne komme hans arvinger til nogen forhindring uti hvis de deruti med rette kan være berettiget.

Nok lot hr. vicelagmann Jørgen Phillipsen tinglyse hans kongl.maj. hannem givne privilegio og tillatelse på tømmerbruk uti allmenningen, utmarken og des like, dat 23.marti 1671.

Karl Bergsund lot tinglyse et kjøpebrev på to lispund tunge i Teigen i Ådalen av Knut Kristoffersen Bjørnstad, Truls Rølvsen og Ragnild Trulsdatter, dat 27.februari anno 1673.

Guttorm Trulsen av Bragernes ved Gunder Sørensen lot tinglyse en obligation av Harrild (Harald) Andersen Gjermundbo til Jacob Bertelsen utstedt, på 25 riksd. dat 16.juli 1671. Hvilken obligation Jacob Bertelsen til Guttorm Trulsen igjen transporteret, hvorfor Guttorm den nu her for retten uti Haralds påhør lot opplese, med tilspørgelse om han samme penge ville vedstå og til hannem betale.

Hvortil han svarte at Jacob Bertelsen imot samme 25 riksd. skulle skaffe hannem et pund i bygsel uti Gjermundbo, som han har gitt ham bygselseddel på og han ei nyder, eftersom lagmannen det til en annen har bortstedt hvorfor han ei vil betale fornevnte 25 daler, uten han forskaffer hannem samme pund efter hans bygselseddel.

s.93B. Hr. assistentsråd Wilhelm Mechlenborg ved sin fullmektig Povel Jensen, hadde ved en rigens citation dat 9.mai 1673, som ved Engebret Hesselberg efter inngiven fullmakt presenteret i rette, hitstevnet en del for gjeld, nemlig Kristoffer Røyseng, som efter avregning skyldig bleven 5 rdl. 1 ort 8sk. Nok kreves fire års julemark 2 rdl, og tredje års holding 2 rdl. Nok fordrer han for to tylter master og loddbjelker som Paul uti sin inngivne fordrings antegnelse sier in anno 1670 at ha latt hugge uti Røyseng skog, Kristoffer skal ha solgt til Sr. Jacob Luth. Formener han samme to tylter master bør betale som de kan gjelde ved

skipsborde.

Kristoffer Røyseng møtte i rette, og svarte at han intet videre skyldig enn de 5rdl 1ort 8sk. efter avregning som han gjorde med ham forleden nest før jul, og da innregnet all deres imellem værende.

Hvorfor hermed til neste ting beror, at Povel Jensen da med hans bøker ellers forklarer hva tid og hvorvidt uti samme deres avregning er innberegnet, samt og bevislig og forklaring at gjøre hvorledes med de master og bjelker i sannhet er, eftersom Kristoffer det ei således vedstår.

I ligemåde beror også til neste ting med de andre flere som ved samme stevning innstevnet, såvidt des forinden ei i minnelighet claris.

Fogdens fullmektig Hans Nielsen efter inngiven spesifcation og fortegnelse, som lydigen for almuen likesom igår på Gomnes, opplest på hr. assessors Sr.Niels Tolders vegne, fordret dom over endel almue som ham skyldig og reterer for kongl.maj.anpart for nest forleden år 1672 hvor imot av de vedkommende ei nogen motsigelse ble gjort, videre enn Torger Løken sa at han de to tønner korn som han heruti søkes for, har levert til Jacob Bertelsen efter fogdens Christen Christensens befaling. hvilket Christen Christensen ei heller benektet jo således at være.

Harald Gjermundbo sa og at ha levert Jacob Bertelsen herpå en tønne malt, hvilket hverken fogden eller Hans Nielsen var hannem stendig.

Jon Skjørvold sa og at ha levert salig Lars Hoffmand her på en tønne malt, hvilket de ham ei heller stendig heruti at godtgjøre.

- s.94A. Hvorfor de tillike med alle de andre resterende har at betale hvis de som forbemelt på samme tiende reterer og befinnes skyldig at være, og det innen halvmånedsdag, såfremt det ikke ved vorderings adferd hos dennem skal utsøkes, undtagen Torger Løken. Men hvis Harald Gjermundbo kan ha levert til Jacob Bertelsen og Jon Skjørvold til Lars Sørensen, har de hver på sin sted såvidt rett og billigt igjen til gode.

Efter oppleste manntall og takst på nærværende års skatt, var fogden begjærendes dom over almuen for hvis de av allerede forfallen efter skattebrevets utvisning og tilhold. hvilket de også er tilfunden uten videre forhal at betale, så fremt det ikke ved vorderings adferd hos dennem skal utsøkes.

Almuen ble av fogden krevd og fordret for de veiebøter efter dom og hr.stadtholders befaling. hvoruti de seg besverget at det kommer dennem for tungt og besværlig at utgi synderlig i denne besværlige tid som de skatterne ei kan tilveiebringe. hvorfor de av fogden var begjærendes, at han dem hos hans excell. i beste måter ville være behjelpelig, at de derfor kunne bli kvitt, eller i mindeligste og liderligste måter forskånes.

Anders Simensen, ko.ma.fogd over Romerike, lot tinglyse et pantebrev av Ole Amundsen Mo på Hadeland, på "Hangerud" (Honerud) her på Ringerike, som Anders Simensen efter hans begjæring har innløst fra hr. Lars Gram på Eidsvoll, dat.1.februari 1673.

Og var leilendingen på samme gård, Jon "Hounerud" (Honerud) i retten tilstede og hørte samme brev opplest, og hannem av fogden Christen Christensen advart seg derefter at rette, og sin landskyld og rettighet herefter til Anders Simensen at svare.

- s.94B. Kongl. ma. fogd hadde ved lensmanns stevнемål innstevnet Ola Paulsrud formedelst han skal ha slått Jens Nordby, hvilket Jens Nordby og nu for retten i Oles nærværelse vedsto og beklaget således, at nu forleden i våronn var de på Bjørnstad og dem falt nogen ord imellem. og Jens skulle gå hjem om aftenen og det var mørkt. Da kom Ola efter hannem på marken og slo ham tre slag i hodet. Men han ei visste hvormed det var han slo ham. men han ble blodig slagen, Ola bekjente selv at det var ikkun en liten bjerkevidje han slo hannem med Er tilfunden derfor at pleie hans bøter for hvert slag efter mandhelge B 19.capt

Sake - g skatteting på Oppegård i Soknedalen den 1. juli 1673.

Lagrettesmenn: Jon Berg, Kristoffer Rud, Kolbjørn Haukedalen, Erik Kroksrud, Ola Kjos og Jon Sørsdal. overværendes kongl. maj. fogd Christen Christensen.

Hvor da kongl. maj. fogd hadde hitstevnet Gjest Blikrsrud, formedelst han nest forleden tredje juledag uti Siversløkke skal ha overfalt Ola Lundesgården og gitt ham fire knivsting. Hvorom og nu for retten fremkom fornevnte Ola Lundesgården, og uti Gjest Blikrsruds nærværelse seg derover beklaget hvorledes han ganske uforårsaket stakk hannem fornevnte fire knivsting, nemlig et sting uti hode, et i hans arm, et i hans aksel og et i hans bryst. Hvilket han nu uti retten anviste arrene derav på hans kropp, som ennu kjendelig befantes, tre arr uti hans hode, arm og aksel. men det fjerde kunne ei sees at han hadde fått nogen skade av.

Gjest Blikrsrud som møtte til vedermåls tale, benektet at han ei gav hannem mere enn som tvende knivsting. og sa at Ola vel fortjente det, og derom til provs fremførte Siver Olsen, som og avla sin ed. og prøvet at han var hos den tid fornevnte clammeri skjedde, som var natten til tredje juledag. Og de drakk all natten over på Siverløkke.

Og han hørte der ingen clammeri førend imot dag. Da så han først at en ved navn Ola Engebretsen, som nu i retten tilstede og innstevnet, han slog Gjest Blikrsrud under øret med sin neve. og tiforn førend han slog ham, da slog han og en skål sønder. og som Gjest hadde fått det øreslag, tok han hendene for øynene og sa, du slog meg så ondt.

Og som han det sa, tok Ola Engebretsen sin kniv ut og steg opp efter krakken som han satt på. Og som han ville stige over bordet til Gjest, så tok Ola Kristoffersen Lundesgården den imot, og hans broder Fredrik Siversløkke, og de forhindrede hannem i at han ei fikk gjort nogen s.95A. skade med kniven, og fikk ham ad døren. men Ola Lundesgården blev ved inntil bordet hos Gjest. Og som Siver var med at få Ola Engebretsen ad døren, da hørte han at Ola Lundesgården sa, kan ingen andre styre deg, da skal jeg styre deg. og med det samme fikk Ola Lundesgården de knivsting og skade. men han så ikke den tid han ble stukken eller hvor mange knivsting det var etc.

Efter hvilken leilighet og efterdi at på Ola Lundesgårdens kropp kjendelig befinnes og utvises arrene av de tre knivsting, som Gjest dog vil benekte at han ei gav hannem mere en de tvende sting, hvilket dog hans kropp beder utviser.

Ei heller kan fornemmes at Ola Lundesgården har tilføyd eller ment Gjest nogen skade av Ola Engebretsen.

Da er Gjest Blikrsrud tilfunden at bøte for et hver av fornevnte tre knivsting 8te ørtuger og tretten mark sølv, og at gi Ola Lundesgården for sin skade efter rettens kjennelse, når Ole det for retten forklarer hvor meget han derfor har at pretendere, og hva skade det hannem forårsaket etc.

Belangende Ola Engebretsen som befinnes at ha vært opphav og årsak til all fornevnte klammeri og slagsmål, som han og av fogden søkes for, item at han og på samme tid skal ha gjort Gunder (Gunnor ?) Pedersdatter (!) på Siverslykke et sår i sin hånd, som hun beretter, mens Ola det benektet, da er Ola Engebretsen tilfunden for samme klammeri og slagsmål han har anrettet og begått, at bøte 8te ørtuger og tretten mark sølv, og i omkostning og dompenge 1 rdl.

Nok hadde fogden hitstevnet Paul Gregersen formedelst han forleden høst i Svang ved helleemis tid skal ha utgivet et knivsting på en person ved navn Paul Pedersen.

Hvilket Paul Gregersen ei benektet, at ha jo gav hannem et knivsting i sin arm, men han sa av største nødverge dertil at være forårsaket. hvilken han med prov forkjøt seg på at ville bevise.

Og derom til provs fremfordret Kristoffer Rud og Ole Lundesgården, som derom efter avlagde bogered prøvet således:

s.95B. At de var i Svang den tid fornevnte klammeri skjedde, og Paul Gregersen var i følge med dem fra Bragernes og som de kom til Jens Hansen i Svang, da var fornevnte Paul Pedersen der inne, og han begynte straks at skjenne på Paul Gregersen, og sa at hans broder hadde "skøt" (skjøvet) en båt ut for hannem oppe på Røsse. og blev så stille en stund inntil de fikk

mat hen imot aftenen. gav seg så til at skjenne med Ola Lundesgården, og da sa Paul Gregersen til Paul Pedersen, eftersom han kalt Ola heel ilde til, og sa du svarer en ærlig mann som en skjelm. Da sprang han straks hen til Paul Gregersen og slo hannem og tok hannem i håret. og som Paul Gregersen fikk skyvd hannem fra seg, da tok Paul Persen en liten skammel med et hull oven i, og slo dermed like efter Paul Gregersens hode men han tok for seg med hånden, og blev avslagen den ene finger på hans venstre hånd så de kunne legge den langs bak på hånden. Da tok Paul Gregersen sin kniv og gav hannem et knivsting i armen, og ei videre

* På side 103 B omtales en sak fra Hallingdal.

På s.104 A er omtalt rettergang fra Vågård 12 juni - midt inne i saken.

Bl.a. provet Ingebjør Larsdt Hofskvern, boende i Gudbrand Hovs hus, at hun for ungefehr 27 år siden gjetet fe for ham i seter på denne omtvistige mark.

Da måtte hun ikke gjete lenger enn ovenfor Dybedalen. kom hun deromkring, motte dem på Vågård henne.

Efter forbenevnte saks leilighet - hvor retten på åsteden begransket Vågårds eiedeler, hvor noksom befindes og fornemmes at forn eiendom på begge sider at være innestengt mot andre gårders eiedeler som stoter på.

Nemlig på den søndre g østre side møter Marigård imot med sine eiedeler, denest den gård Berger østerfra, hvis besidder navnlig Borge Berger var tilstevnt derpå og både med domme og utveisbreve bevise sin gårds eiedeler hvorvidt det strekker vester i mot Vågårds eiedeler.

Straks vesten for går en elv kalles Vælleren som skiller i mellem Vågårds eiedeler og fire skattegårder som ligger på vestre siden, kalles Hen, Grønvold, Hallingby og Hval.

Hvor over Vågård ingen annen utvei fra sin gård kan have uti bredden, undtagen denne omtvistige smale remse som stikker opp i nord og nordøst i mellem alle fornevnte gårders utrast g delemerker, så det ei ubilleggt kan anses og eragtes det for med rette bør høre til Vågård, som står i skatt og skyld for 4 1/2 fjerding.

gjorde hverandre nogen skade. men blev siden forlikt, og Paul Gregersen satte seg ved bordet igjen. Og hadde intet videre dem imellem at prove.

Efter hvilken leilighet ei annet kan sluttes eller fornemmes, enn Paul Gregersen jo han gjort det av nødverge, og vet hannem derefter ei at han kjenne til nogen bøter.

s105A.

Rettergang på Vågård den 24 juli 1673.

* utinden den fra nest avvigt 12.juni oppsatte sak imellem velvise hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen som citant på den ene, og Jørgen Hønen, Gudbrand Hov samt Embrit Alme av Ullerålen på den annen side, anlangende ulovlig skogshugst de skal ha begått i Vågård skog. Overværendes bygdelsmannen Villads Knutsen Trøgstad, så og fogdens fullmektige tjener Hans Nielsen, samt de samme 12 lagrettesmenn som retten heruti seneste den 12.juni betjente etc.
Hvor da for oss uti rette fremstillet velgedakte Jørgen Phillipsen og først inngav en varselseddel til fogden, samt forhen uti retten produsert og gjorde demonstration.
Fordret dom i saken.

De innciterede seg og samtlig uti egen personer for retten fremstillet Sr. Frantz Nielsen lot ved Gulbrand Hofs sønn fremsende sin skriftlige innsigelse i denne sak, dat. 17 Hujus. Men eftersom denne Process ei synes noget at kan præjudisere hans gård Marigaards eiedeller, kan derfor sakens ei aff den årsak videre prolungeres.

Sr. Jacob Luth lot och idag ved hans tjener Olle Christensen inngive sin skriftlige innsigelse at hans exell. her Stadtholder Gyldenløve på hans Ko.Maj.s vegne har solgt hannem Ulleråls almindig Welsvatne med mere. Hvorfore han imot denne Sr.Jørgen Philipsens søgning protesterer at det er Almindig som søkes etc med videre samme innsigelses medfør, dateret igår.

s105B. Derimot svarte Sr, Jørgen Philipsen ei vet av nogen Almindig at være på det sted, men allene søker og taler på hans gårds eiedeller, som hannem er gjort fornevnte åvirke uti, og des forsvar som støter på andre gårder. Og når nogen de vedkommende lovlig beviser og forklarer hvor der er eller bør være nogen almindig, som for des ganske ubevist, skal han til des lovlig søkning vedbørlig vite og svare. Sagde sig ei heller noget at vite om slik Jacob Luths påberopende handling, eftersom derom ei nogen skjøte eller kjøpsbrev tinglyst eller kunngjort. Men kong.Maj.s. foged haver forledning da denne sak var uti rette, ladet sig det på hans Maj.s veigne været angelegen om der kunne være noget almindig angående, som hans gjorde innsigelse kan forklare.

Hvorfore han hannem og til idag derom haver ladet give kald og varsel, som med fremlagde varselseddel bevise, dat.26.juni nestavigt.

Ble så av de innciterede vederparter fremlagt en gammel rikens stevning dat.6.febr.1639, hvorved da Ko.Maj. foged, sal.Hans Eggertsen, haver stevnet Ole Waagaard iblandt annet for hanimot Kongl.Maj. forbud og arrest skal have sig understået at tage 220 bører løv i Kongl.Maj.s Almindig fra Jon Hønen og Olle Egge, og som de ble tilspurt om der var gåen dom efter samme stevning, detil svarte de nei, og sagde at saken ble exponert for retten, och gjorde derom ei anden forklaring. Dernest hadde de innstevnet og efternevnte prov, som efter avlagde ed provet som følger:

Effuind Pedersen, som er Jon Waagaards verfader, var til provs innstevnt. Men giffues så at han var Jon Waagaards avvindsmann, av årsak at han haver beskyldt Joens kvinne, som er hans eget barn, for trolldom. Hvortil Effuind svarte at han ei haver lagt det på henne. Men hun skulle legge det fra sig imot Joen Heen, som hadde lagt det på henne, Ellers var hans provning og tilstand i denne sak således at for ungefær 40 år siden, da tjente han Gudbrand Heen, och han var hos en gang på Heen, da Gudbrand og Ole Waagaard de satt i drikkelaug sammen, og de snakket om Ulleråls Creatur och des fehavn hvor det skulle være. Da svared Olle Waagaards kvinne dertil og sagde, kommer de omkring Dybedal, da kiør jeg imot dem, men all den stund de kommer ikke deromkring, så anker jeg dem intet. Men de taledde ikke om nogen skauff eller eiendom, eller hvorvidt nogen eiedeller sig skulle strekke.

Østen Alme provet at han haver hørt at Jon Waagaards foreldre, at de kalled dem ved deres eiedeller i Dybedallen og hadde ei videre derom at prove.

Marte Mogensdatter Lundstad provet at for ungefær 32 år siden, da var hun med sine foreldre og brøt løff i Dybedallen. Da kom Rønnau Waagaard inn til dem og sagde til hennes fader. Hvorledes bryter I løff her i mine eiedeller, da sagde han, er her Eders eiedeller. Da sagde hun, ja, her i Dybedallen kalles mine eiedeller til hiemrast och hva lovlig og rettmessig at være.

(Forts. på side 106 B.)

·s106B. men for rette dømt og forefunden, at bemelte Vågård billigen bør følge den "eiemaall" og utvei østen for Væla elv som deler fornevnte gårder imellem på den vestre side, hvorutinden det omtvistige tømmer befinnes at være huggen. Og såvidt nord og øst på som foromrørte gårdens eiedeler på østre og nordøst side vedtager efter deres utvei og bevisligheter som supra innført og her for oss i rette demonstreret etc. og de Ullerålsmenn fornevnte årvirkede tømmer at ha forbrutt samt med deres landnombs bøter at være forfalden efter loven, samt en billig kost og tæring at erstatte som ved søkning og kjennelse efter behørig spesifcation bør skje, efterdi des bekostning ennu ei av oss er ...mineret.

Rettegang på det omtvistige engstykke imellem Semmen og Hen kalles Hundsdalen
19.august 1673.

Lagrettesmenn: Ellef Sørum, Knut Veien, Jon Ve, Siver Veksal, Mikkel Oppen, Solve Bårdrud, Ola Halstensrud, Jens Grønvold, Lars Bergsund, Kristoffer Hallum, Nils Follum og Jon Vågård.
Overværendes bygdelensmannen Villads Trøgstad.

Hvor de for oss uti rette fremkom Truls søre Semmen og inngav en rigens citation dat.3.juni nest avvigt, som fra den 28.juli av des påtrengende årsaker til idag forfløtt ved hvilken han hadde hitstevnet og uti rette fordret Rolf Gudbrandsen Heen ham tiltalende forbenevnte engstykke kalles Hunsta eller Hundsdalen, som av Arilds tid skal ha ligget og med rette bør at ligge til søre Semmen og Rolf seg urettelig tilholder og bruker. Formener han det igjen bør fratrede, samt hannem all derpå gjorde årvirke med tilforårsakelig omkostning at erstatte.

Item og hitstevnet hr.Anders Paus på Jevnaker som skal være Rolfs landherre og hjemmelsmann til denne omtvistige engstykke for at bevise og forklare hvis adkomst og hjemmel dertil etc. Item hitstevnet etternevnte prov nemlig Engebret Rønneru (Rognerud), Evind Vågård og Ragnhild Grønvold etc.

Innstevnte Rolf Heen møtte uti rette og ved en missive til-- dat igår, forklarte hr.Anders'es forfald, hvoruti han beropte seg på at være på hans embeds vegne aceuperit, til me.. at "kierchestollenn" som heruti til bevisning behøver er uti Christiania hvorfor han begjærer saken måtte opptages på en tre ukers tid etc.
Hvilket og Rolf Heen påstod og var begjærendes, samt og med provene til des måtte bero.

Truls Semmen påstod og var begjærendes at hans innstevnte prov som nu tilstede, måtte tages til forhør og forment han ei deruti burde skje nogen forhindring. Det vi ei heller visste hannem med rette at kunne nekte.
Hvorfor de er tagen til ed og eden for dennem opplest. hvorfor de enhver for seg provet som følger.

(Her er det rot i sidene, denne saken forsetter på s. 106A.)

s106A. Engebrit Engebritsen Rønnerud (=Rognerud), som er en gammel blind mann, prøvet at for ungefer 26 år siden, da var han i huse og havde tilhold i Staflem som ligger syden for elven, like for Heen. Da gikk han om vaaren oppad Hadeland at ville kjøpe seg en tønne korn, og med det samme tenkte han at ville gaa underveis inntil presten paa Jefnager, salig herr Torkild, som da levde, og som han kom ned i prestegaarden, da kom herr Torkild ut imot hannem, og som han hilsede herr Torkild, sagde han ville tale med hannem om han kunne få leid en liten plass av hannem, svaret herr Torkild hannem at han ei hadde nogen plass saa ledig. Da sagde Engebrit at han ville leie en liten plass av ham kalles Hundsdalen som ligger vester for elven. Dertil svaret herr Torkild at han ei haver nogen plass der. Da sagde Engebrit igjen: Jo jeg hører sige I haver to plasser ligger der. Dertil svaret herr Torkild igjen og sagde nei, at han havde ingen plass der, videre enn han havde to fiskevarp i det kiennet der ligger, och sagde at han ei kunne minnes hvad samme kienn hede. Da sagde Engebrit, der ligger et usselt kienn kallis Fluekiennet. Da sagde herr Torkild at det var det samme, fortalte ham så hvor han hadde fået samme kienn, och sagde at hans quinde fikk det i arv på Gran, och sagde den tid han fikk sin quinde, fikk han det med, och sagde at der gikk en mark fisk av og sagde det var ei mere enn tolv små fisk. Da sagde Engebrit igjen til hannem: I kan vel leige meg noget støkke i landet deruti. Dertil svaret herr Torkild hannem igjen, og sagde nei, at han det ei kunne gjøre, og sagde at han ei kunne bygge det bort, som han ikke havde i sin bog, och at Gulbrand Heen havde været hos hannem, och havde Haagen Grønvol's sønn med seg, och ville bygget det til hannem.
Men han kunne ikke bygge dem det, sa han hadde ingen bokstaver derfor. Och som Engebrit fikk ingen annen beskjed hos hannem, dermed gikk han igjen, och som han ville gå, sagde

presten til hannem: Kan du formene at Gulbrand Heen bruker der noget i skauffen med tømmer och sådant? Dertil svaret han nei, at han fornåm intet dertil, och at han ei gav akt på noget sådant.

Provet og at herr Torkild nogle gange sagde at han ingen bokstaver hadde for landet, och sagde dersom han hadde bokstaver derfor, da skulle han vel have leig dennem det.

Videre havde han ei herom at prove.

Ragnill Grønvold provet at hun kan minnes at for ungefer 40 år siden, da leigde hennes fader, Haagen Grønvold, det for. ne. fiskekienn, nemlig Fluekiennet av herr Torkild på Jevnaker, och gav derav årlig en mark fisk, og brukte det så i tre år. Og som han fornåm at Klaus Fieldstad hugg tømmer deromkring, som han leigde av Asle Skollerud fortrød det hannem. Dertil svarede herr Torkild hannem och sagde: Nei men min sønn, jeg eier hverken i skauff eller mark, men jeg eier der ikkun fiskevannet.

s107A Da sa hennes fader igjen, jeg tenkte I hadde haft skoug der, hvortil herr Torkild svarede nei, så mend, de må hugge der for meg hvem der ville. Provet enn videre at Asle Skollerud och hans broder Carl søre Semmen, de den tid brukte och holdt seg til forn. Hunsdallen. Och hennes broder Erik Hågensen, han bodde her på Hunsdallen den tid, och brukte det nogle år med Asle Skolleruds och hans broders minde, havde også kiennet derunder av presten på Jevnaker, och som husene brant av for hannem der, da fløtte han til Heen med det han havde, och holdt der til huse med sine børn.

Och dermed kom de på Heen med det han havde til å bruke, både kiennet och rød støet, forn. Hunsdall. Och den tid car Carl Semmen død, så der da ei bodde andre enn leiglingen efter hannem på gården igjen. nemlig Svend og Find, inntil at forn. Truls Aslesen er kommen dertil igjen. Videre hadde hun ei videre herudinden at prove.

Effuind Pedersen Waagaard provet at for ungefer en 46 år siden, da gikk han opp til herr Torkild på Jevnaker och ville tage denne omtvistede plass HUNSDALLEN AV HANNEM I BØXEL; OCH SOM han kom der, da sto presten udi svalen, och som han da sagde til presten at han hafde hørt at han havde et rød stø liggendes ved Fluekiendet, och begjæret at han måtte få det av hannem for bøxel, Svaret herr Torkid hannem nei, och sagde at han kjenner seg intet rød stø at have der, videre enn som vannet. Och som han atter enda en gang begjæret det, svarte han: Jeg kan intet gjøre derved denne gang, jeg skal forfare i min bog, så kan du komme igjen en anden gang. Nogen stund derefter gikk han atter til hannem igjen efter det samme. Da svarede herr Torkild hannem atter, och sagde, jeg haver forfaret i min bog siden du var her sist, och ikke kan fornemme at jeg haver der videre enn som vandet.

Og som Evind atter talte til hannem derom igjen, slo han ut fra seg med hendene og sagde at han ikke ville høre mere snakk derom. Og sa at han kjennes seg der intet, hverken i skog eller mark. Dermed skiltes de ad.

Provet også at ved de tide de bruktes Hundsdalen ei anderledes enn Trond Clausen Fjeldstad han hugg der tømmer som han hadde med forlov av Asle Skolleruds broder Embrit, som da var på Søre Semmen.

Og hadde ei videre herutinden at prove

Nok fremla Truls Semmen tvende gamle pergamentts breve, som var meget uleselig og syntes hel gammel stil, som skal formelde noget om fornevnte Hundsdalen og Semmens utrast. kunne dog ei nu i en hast des egentlig innhold erfare førenn de videre kan vorde efterseet og uttolket.

Rolf Heen beropte seg på herr Anders'es gjorde innsigelse efter hans missive.

Hvorefter vederpartenes begjæring med citantens consens hermed er forfløtt til

s107B nestkommendes 22. oktober, at partene seg da igjen innstiller med hvis videre de kan fornemme seg på enten sider tjenlig etc.

Alminnelig ting på Gomnes tingstue i Hole prestegjeld den 20. august 1673.

Lagrettesmenn: Kristen Gomnes, Tore Fekjær, Anders Rud, Ola Svarstad, Tolle Grefsrud og Knut Berggården. Overværendis ko.ma.fogd Christen Christensen samt menige tingalmue.

Er da først opplest og for almuen lydligen ankyndiget hans kongl.maj. nådigste forordning om tre alminnelige bededage at holdes her i Norge nestkommende 26.september, samt 3. og 10.oktober. samme forordning dat. 10.juli 1673. samt derhos hans exel. herr vice stadtholders misive til fogden om det samme.

Nok forkynte en ko.ma.nådigste forordning om skogfinner heruti Norge, dat 20.juni 1673. Item derhos en misive til fogden om dessen for kyndelse.

Nok lot fogden opplese og forkynne hans excell. hr.vice stadtholders misive til hannem anlangende en del ferskmat her, av fogderiet at bringe til veie imot hans høyexce. hr. stadtholder Gyldenløvis ankomst, samme brev daterit den 10.mai 1673.

Nok en misive fra stiftamtskriver hr. Iver Huid anlangende adskillige slags ferskmat at innskaffe imot betaling efter sedvanlig takst. Dat. 8.august 1673 nest avvigt.

Nok lot fogden opplese en misive til ham fra hans høyexcel. høybårne herr stadtholder Gyldenløve, dat 1.august nest avvigt, anlangende den assignert summa til krigskassen for nærværende år uten opphold at clarere etc.

Belangende den oppsatte sak om det slagsmål og leместelse som Kristoffer Eriksen beroppte på Nils Kolbjørnrud begået, ble ennu med partenes consent forfløtt til neste ting, om de des forinden kan vorde forenet om skaden.

Rasmus Nilsen Kruse ved en rigens citation som hans broder Albret på hans vegne i rette lagde, ved hvilken han hadde hitstevnet og uti rette fordret Jørgen Hansen på Mo for 25 rdl s108A. 10 sk, som skal komme hannem tilgode på sin lønn av hans tjeneste hos salig Tomas Tomassen, efter samme stevnings videre utvisning, dat.29.juni nestavvigt.

Nok fremla Albrit Nilsen Kruse sin skriftlige fullmakt i samme sak. Item fremla en kvittering av Karen Sørensdatter at han henne sin regnskap har overlevert, og hun ham derpå skulle skyldig blive 25 rdl 10 sk. Dat. Mo på Ringerike den 3.juli 1669. Jørgen Hansen i egen person møtte i rette og hertil svarte, at efterdi denne fordring skal dependere at Rasmus Kruses regnskap, som hannem for des ubevist, at han derfor behøver samme hans regnskap at efterse, hvorledes seg dermed forholder, om det kan befindes hannem noget der efter tilkomme. Hvorfor hermed er at bero til neste alminnelige saketing, at partene da igjen comparerer i rette og produserer hvis videre de på enten sider saken kan hafue.

Kongl maj. fogd hadde ved lensmanns stevнемål hitstevnet Knut Trondsen av Skjærdalen og Tarald Solberg formedelst de med hugg og slag skal ha overfalt Engebret Opsal. Og til provs i saken hitstevnet Jon Pjåkerud, som efter avlagde ed derom provet uti Tarald Solberg og Engebret Opsals nærværelse, som følger, at nu forleden i faste, da var alle fornevnte personer hos hans fader på Pjåkerud og da kom der nogen trette i mellem Tarald og Engebret. Men han aktet ikke hvorom det var videre, enn han så at Tarald han slog til Engebret med flat hånd. Men hvorledes han ramte ham, det kunne han ikke se eller vite.

Dermed bar det ihop med dennem på gulvet, og de slog hverandre omkull. kom så Knut Trondsen fremspringendes og hadde sin knivslir med kniven uti hånden, hvormed han støtte og stakk Engebret i ansiktet og anden steds mange gange. men han så ikke om han hadde bar kniv ute. Men Engebret blødde meget så man intet kunne se til øyenene på ham.

Imidlertid løp Jons moder ut og kalte på hans fader, som kom straks inn til dennem, og sa til Knut: Dersom du så stikker, da stikker du ham opp som et hul såld.

Da sa Knut: stikker jeg hannem, og viste hannem knivene, at de satt uti sliren.

s108B. og støtte alt sammen med det samme Engebret i ansiktet dermed

Derefter var både Jon samt hans fader og moder om og fikk Engebret ut fra Knut, og holt Knut igjen. Og de kom ei videre sammen. Hadde ei videre derom at prove.

Jørgen Hansen på Mo fremkom og foregav hvorledes seg endel understår med hu(gst) og deslike at innfalle uti den Mo som ligger til By.

Bad de måtte advares seg fra slik åvirke at entholde, så fremt de ei vide(...) des forages at søges. Og lot så tinglyse samme Mo.

(enkelte ord er blitt borte i bok bretten T.S.)

Sr. Frands Nielsen hadde ved lensmanns stevнемål hitstevnet Kristen "Hofuind" (Håvi) og hans kvinne. Item til provs hitstevnet Peder Halvorsen Håvi og Birgitte Håvi men eftersom provene ei møter stevнемål, kunne saken ei foretages. Hvorfor de tilfunden for deres uteblivelse at bøte hver en mark sølv.

Nok hadde fogden hitstevnet (Mikkel) Krogvigen (Krokviken) formedelst han skal ha igjentaget fire bukkeskinn som Lars "Hougnord" (Hamnor) med lensmannen hos ham tok uti vordering for 5 ort og 8 sk.

Dertil var og overværende Torbjørn Børgen og Anders Vik. Og Anders Vik tok hudene hjem med seg, som Anders Vik her for retten bekjente, at Mikkes kvinne kom til ham og hentet samme hud igjen. Og sa til ham at de hadde betalt derfor.

Hvilket og Mikkel nu for retten berettet, og tilstod at han lot hente samme skinn efter som han ei rettelig visste enn han jo hadde betalt hvis han derfor skyldig, eftersom han siden vorderingen lot levere ved lensmannen Siver Gjesvold en riksdaler og en "søff" (sau) men lensmannen sa at det var han (skyl)dig foruten samme skinns vordering, Beror til videre underretning hermed til neste ting.

Ole Bjørnsen Dellen (Deli) på Kari Nilsdatter i Stange sogn, hennes vegne, lot lese et brev av hennes søster Magnild Nilsdatter, hvorved hun for 50 riksdaler pantsetter henne

s109A. 3 fjerding tunge uti Deli her på Ringerike, dat. 15 april 1670.

Nok finnes samme av dato 2.oktober 1672, at hun end da derpå hadde bekommet 22 riksdaler, som gjør tilsammen 72 riksdaler. Hvorfor hun henne samme gods til et fullkommen kjøp overdrager etc.

Etersom ei idag møtte ting, var fogden begjærendis dom over for deres uteblivelse, nemlig Nils By, Erland Pjåka, Ola Valdars, Peder Gudbrandsen Håvi, Gregall Junkerud (?) Siver Skaumarken, Peder Bråten, Ola Heiren, Tollef Jobek (?) Gudbrand Arnesen Skjærdal. Er samtlige tilfunden at bøte for deres uteblivelse enhver 1/2 mark sølv.

Nok var fogden begjærendis dom over samtlige almuen for den andre termin av nærværende års skatt, hvilket de også er tilfunden, enhver som dermed resterer og innesitter, at betale uten videre forhal efter hans ma.skattebrevs tilhold og der over forfattede skattemanntall, så fremt det ikke ved vorderings adferd hos de skyldige skal utsøkes.

Alminnelig sakingting på Frok tingstue i Norderhov den 21. august 1673.

Lagrettesmenn: Hoflek Vegstein, Alf Lerberg, Paul Lo, Kristoffer Røyseng, Hans Berg, Halvor Gjermundbo. Overværendis ko.ma.fogd Christen Christensen.

Hvor da Hans Hansen Riiber av Bragernes lot tinglyse et skjøte av Jørgen Larsen på en rødningsplass liggendes ved Vestre Bergersund (Bergsund) i Ådalen, kalles Li for 60 rdl. samme skjøte datert den 6 Fbr. 1672.

Ermeldte Hans Hansen Riiber inngav en rigens citation dat. 23.juni av 1673, ved hvilken han hadde hitstevnet og uti rette fordret disse efterskrevne: Halvor Haukedal, Kristoffer Røyseng, Paul Sølhofde (Solhaug), Hans Røsby, Svein og Kristoffer Tveita, Gjest Blikrud, Helge Siverson, Siver Blikrud, Klemet Narverud, Kittel sønder Gardhamar, Ola Pukerud, Ola Svendsen Tangen, Jon Jonsrud og Ola Støvren, samtlige her uti Norderhovs prestegjeld, havendes dem at tiltale for medelst lovlig gjeld de til salig avgangen s109b. Simen Laursen skyldig og hans (u.....)? umage ?.
Johanne Simensdatter på lod tilfalden efter derom inngiven skifte register som følger.

Halvor Haukedalen 8 rdl 1 ort 2 sk. er for lenge siden død, og hans kvinne siden gått at tigg så der efter ham intet er at bekomme. Hvilket almuen, så mage der kjennes, vedstod. således at være etc.

Kristoffer Røyseng 7 rdl 3 ort 17 sk, måtte og bekjenne gjelden. sa seg derfor gjerne at ville arbeide til des betaling

Paul Solhaug skyldig 19 - 3 - 14. som han for retten vedgikk og bekjente. Hvorav på denne søsterlodd som Hans Hansen krever 9 - 3 - 14 sa seg ei at være ved middel det at betale Men vil det ved arbeide og deslike efter hånden avlegge.

Hans Røsby skyldig 33 - 3 - 10 som han her for retten vedstod og bekjenner, derav på denne lodd 11 - 3 - 11. Beklagde seg at være en fattig mann. men vil gjerne betale med arbeid efterhånden hvis han kan bringe til veie etc.

Svein og Kristoffer Tveita skylder til denne lodd 16 rdl, hvilket Lars Larsen av Bragernes. nu her for retten seg påtok for dem at betale. Hvormed Hans Hansen var tilfreds. etc.

Gjest Blikrud lot ved Kristoffer Rud lyse sitt forfall. Beror derfor med ham til neste ting.

Helge Siverson Gåsefet 2 rdl. Lot svare ved Kristoffer Røyseng og Torger Breien at han nu forleden vinter betalt det med vier, som Torger Breien vedstod at han på hans vegne leveret til Knut "Jllene"

Siver Blikrud lot ved Nils Rud lyse sitt forfall at han ei fikk tingbud. skal møte til neste ting under samme stevne mål.

Klemmet Narverud skyldig 11 - 3 - 10, derav på denne lodd 6 rdl. Mannen var død, men kvinnen lot svare ved Kristoffer Ruds dreng Nils (at hun) bekjente gjelden, s110A. og vil den så snart som mulig betale.

Kittel Søndre Gardhamar fløtt herfra til Sigdals prestegjeld, og vil der søkes.

Ola Pukerud lot ved Hans Røsby lyse sitt forfall, og beror til neste ting under samme stevne mål.

Oven bemelte Helge Siverson Gåsefet kom siden selv frem i retten og fremviste Knut Lauridtsens seddel på to læst vier, dat. 24. februar 1673.

Ola Svendsen Tangen skyldig 15 - 1 - 2. derav på denne lodd 7 - 3 - 2. Møtte og bekjente gjelden. Bad at han derfor måtte få arbeid med føring og deslike etc.

Jon Jonsrud lot ved Lars Larsen svare og bekjente gjelden.

Ola Støvern skyldig over alt 56 - 1 - 2, derav på denne lodd som Hans Hansen fordret, 14 rdl. Forn. Ola Støvern møtte og svarte at han mente det skulle ikke være mere enn 50 rdl som han ble skyldig

Sa seg forarmet og hadde ei at betale med.

Efter hvilken leilighet både han og alle de andre forinnførte, så mange som har latt til svare og gjelden vedgått, er tilfunden at betale denne fordrende gjeld til Hans Hansen innen halv måneds dag, med samt 6 rdl i kost og tæring over alt efter hvers quota, så fremt det ikke ved namb og vordering hos dennem skal utsøkes, hvorved kongl. maj. ts sigt avles etc.

Innbemelte Ola Pukerud som forinnført lot lyse sitt forfall, kom nu selv i retten tilstede, Befantes at være skyldig over alt 32 rdl 3 sk, som han bekjente og vedgikk, derav på denne lodd 8 rdl. Er tilfunden at betale innen halvmånedsdag eller ved namb og vordering hos ham at utsøkes.

Nok inngav monsr. Lars Larsen og ermelte monsr. Hans Hansen en annen rigens citation, dat. 23. juni 1673, hvorved de og begge hadde innstevnet og i rette fordret endel av sal. Simen Laursens debitorer, som de seg antaget at innfordre, efter derom i retten inngivne uttak av den salige manns bok under byskriveren Peder Hansens samt Peder Jensens hender og segl. Og er disse efterskrevne, nemlig Bjørn Mycleby (Nøkleby) skyldig bleven in mai 1670 9 rdl 3 ort 13 sk. Møtte og bekjente gjelden.

s110B. Tore Østveme i Soknedalen skyldig fra anno 1669 og 1671, 138 rdl, hvilket Lars Larsen berettet at hans sønner Kittel og Tosten (vel Tores sønner T.S.) seg påtaget at være forlover for. Hertil at svare møtte i retten Tore Østvemes sønn Kittel, og bekjente at han seg har påtaget at skal tilsvare og betale den halve part av forskrevne 138 rdl. men på hans broders vegne ville han intet svare. Hvorfor han av retten er forelagt og ved fornevnte sin broder budsticket at han seg til neste ting igjen efter samme stevнемål her i retten innstiller.

Anders Tronrud skyldig 21 - 3 - 17. Møtte og bekjente gjelden.

Gudbrand Land skyldig 1 rdl. Bekjente at han fikk et par sko derfor og lovet at betale.

Mikkel Engebretsen Rytter skyldig 14 - 2 - 22. Møtte og bekjente gjelden.

Jens Nilsen Heieren 20 - 3 - 12. Møtte ei. Men almuen sa at han er ganske forarmet.

Det samme Lars Larsen sa seg selv og noksom vitterlig.

Siver Bårdrud efter en bok no. 8 skyldig fra anno 1659 til i januar 1660: 21 - 1 - 7.

Møtte og svarte at han for 13 år siden leveret Jens Heiren, som da tjente Simen Laursen, 4 tylder tømmer for 4 rdl. Og en 3 eller 4 år derefter leveret til salig Simen Laursen selv 3 1/2 l^os vier for 3 1/2 rdl. Hvilket citantene ham uti hans fordring decorteret, og blev så der efter skyldig 13 - 3 - 7.

Ole Lerberg fra 66 til 68 skyldig 28 - 2 - 20.

Er død men hans efterleverske som er gift igjen med Jon Stadum, lot svare ved Siver Haugen at hun intet arvet efter hennes mann. Men at "Frands" (Frans) Nielsen tok det bort alt hva der var.

Siver Veksal fra 1670 til 72 skyldig 24 - 0 - 11. Møtte og bekjente gjelden.

Gudbrand Torgersen sagdreng 23 - 3 - 21. Møtte ei. Er i bordføring, som Lars Larsen selv berettet. Er forelagt at møte til neste ting.

Ola Eikli fra 1664 til 66 skylder 9 - 2 - 1. Møtte i rette og sa at han har ført derfor for salig Simen Laursen seks "tiouf" bord a 5 1/2 ort. = 8 rdl. Ble forelagt derom til neste ting at skaffe underretning og bevislighet.

Og eftersom citantene var begjærendes nu at måtte bekomme dom over så mange som

gjelden hadde vedgått og bekjent efter som forinnført, hvilket dommeren ei heller kan vegres, men tilfunden enhver de skyldige som gjelden vedgått som forberørt, at ha betalt innen halvmånedsdag med samt 8 rdl i omkostning, som enhver sin quota har at betale, såfremt det ikke til sammen ved vorderings adferd hos dem skal utsøkes efter loven etc. Med de øvrige som ei møtt eller beropt seg på noen avbevisning, derom til neste ting som forom melt er.

s111A. Povel Schnell ved lensmanns stevнемål hadde hitstevnet og uti rette fordret Ola Haraldsen Hval for 15 rdl som han efter avregning bleven han skyldig den 1.oktober 1672. og derfor over ham begjærede dom.

Innstevnte Ola Haraldsen møtte uti egen person i rette og vedgikk ham samme penge fornevnte tid. efter avregning at være bleven skyldig. Men han sa at ha ham siden des derpå betalt 3 rdl i penge, som Povel vedgikk. Nok sa han at ha levert ham en tre års gammel graokse, hvilken Povel sa at han ham foræret i villighet. Men Ola sa dertil nei, men at ha levert den på gjelden og ville derfor decorteres tre riksdaler.

Synes dog at være for dyrt, og eragtes at kan avcortes for 2 rdl. Og blir da skyldig ti riksdaler, hvilket han er tilfunden at ha betalt innen halvmånedsdag med en riksdaler i omkostning, såfremt ei des verdi ved namb og vorderings adferd av hans bo og gods skal utsøkes med samt ko.maj. sigt etc.

Nok hadde fornevnte Povel Schnell ved lensmanns stevнемål hitciteret Ola Knestang for gjeld. Møter ei stevнемål. Hvorfor han er tilfunden at bøte sin sigt, nemlig en mark sølv.

Item og Iver Muremester stevnet. Med hannem beror til neste ting, at Povels des forinden gjør avregning med hannem.

Er så for almuen lydigen opplest og forkynt de samme kongl.maj. nådigste forordninger og høyøvrighets breve om de påbudne bededage. Item om skogfinner samt og om de assignerede penge til krigscassen uten opphold at clareres. Så og om fersk mat, efter som er igår på Gomnes blitt forkynt og finnes innført etc.

Hr. assistentråd Mechelnburgs fullmektig, velagt Povel Jensen, fremkom i retten og efter forhen den 27.juni i rette presenteret en rigens citation som hit til forfløtt i rette, fordret efternevnte for gjeld, nemlig Kristoffer Røyseng, som forleden 27.juni ei vil vedgå at være skyldig mere enn de 5 riksdaler 1 ort 8 skilling, som da innført, som blev nu av Paul Jensen som anført, at han derforuten er skyldig de 2 rdl for julemarker, item 2 rdl 3.die årsholding, som Kristoffer og nu i retten således vedgikk, og lovet at betale.

Hvorfor Paul Jensen over ham fôdrer dom. Men for det ham stevnet for de to tylter master og lodbjelker, lot han bero til neste ting. Des forinden mente Kristoffer at skulle vel få seddel av Jacob Luth derfor.

Nok Kjell Tordsen Øst Veme for 20 rdl 2 1/2 ort efter hans bevis som han nu la uti rette, dat. 13.mai 1671. Kjell Tordsen møtte og gjelden vedgikk at være skyldig.

s111B. Nok hans broder Tosten Toresen Øst Veme stevnet for 20 rdl, som han skyldig efter bevis, dat. 9.juli 1671. Nok landskyld og rettighet av gården for anno 1671, samt en sau tilsammen for 3 rdl = 23 rdl. Hvilken gjeld Kjell Tordsen på sin broders vegne vedgikk at være skyldig og ei noe derpå betalt.

Ola Gjørud stevnet og søkes for 20 rdl 3 1/2 ort, møter ei ting men sies at han skal være ille tilpass. er derfor forelagt at møte til neste ting under samme stevнемål.

Ola Andersen boende på Knestang, stevnes, sies at være i byen i forfall, hvorfor også under samme stevнемål med ham beror til neste ting.

Nok stevnet Gunder Klekken for 20 rdl omkostning og for hans umage med en sak for hannom imot Paul Snell.

Hvortil at svare møtte hans sønn Paul Gundersen, og ei benektet at Paul Jensen jo hatt umage for dem i samme sak.

Men hva han skulle ha derfor visste han ikke, og bad at Paul ville tale med hans fader derom, at de derom kunne forenes. Hvilket Paul også vedtok. Og om de ei kunne forenes, da at møte derom igjen til neste ting.

Men de øvrige forinnførte, så som Kristoffer Røyseng, Kjell og Tosten Tordsen som gjelden vedgått, var han begjærende dom over. Hvilket de også er tilfunden enhver at betale innen halvmånedsdag med samt fem (?) riksdaler uti omkostning enhver sin quota, med mindre det til sammen av deres gods og formue ved namb og vorderings adferd skal utsøkes etc.

Fogden Sr. Christen Christensen tilspurte samtlig almuen om de seg noget hadde at besverge eller klage på nogen av hans tjenere eller lensmannen for nogen forurettelse enten ved vordering, regnskap eller i andre måter, at de da det ville gi til kjenne, at det vedbørlig kunne remederes. Hvilket han nogen gange lydeligen på ropte. men ei nogen det ringeste seg derom beklaget eller besværet. Og så mange som svarte, sa at de ei i så måte hadde noe over dem at beklage.

Nok var fogden begjærendes dom over almuen for den forfalden anden termin av kongl. maj. skatt for nærværende år.

Hvilket de også er tilfunden uten opphold at betale enhver som dermed resterer, efter hans kongl. maj. nådigste skattebrevs tilhold, samt derover forfattede manntall, eller ved "namboch" vordering hos dem at utsøkes

Hr. vicelagmann Sr. Jørgen Phillipsen lot tinglyse sitt skjøte av Peder Haraldsen Knestang og Ole Hansen Bølgen på tre fjerding tunge med bygsel uti Nordre Lo, dat 9. mai 1673.

s112A. Nok lot Helge Veme tinglyse Jacob Luths utgivne skjøte til Anders Veikåker på Øst Veme i Soknedalen, skyldende et halvt skippund med bygsel, dat 25 mars 1673.

Jørgen Larsen på Bjørke hadde ved lensmanns stevnmål latt hitstevne og uti rette fordret Johannes Egge formedelst en dør som skal være stjålen fra hans "staubo" (stabbur) på hans gård på Hjelle, som hengde med hengsler og hasp, dog uten lås, for stabburet, item "Kroggerne" også borttagen. Og samme dør er funden uti Johannes'es verge, og esket hans hjemmel til samme dør.

Innstevnte Johannes Egge møtte uti rette og hertil svarte at samme dør ennå står uti hans fegård, og ei benektet at han jo avtok samme dør, og la den på et lass og kjørte henne hjem til sitt. men han gjorde det efter Gjertrud Hjelles begjærende, som den tid fløtte ned til hans, og han tok henne til husvære efter Jørgen Larsens befaling.

Sa og at Hans Døl var med den tid at døren blev avtagen, og at Gjertrud ville ha samme dør at henge for et kammers som hun skulle være uti nedre hos hannem.

med denne sak beror videre til neste ting. Og Johannes Egge til des forelagt at frem forskaffe fornevnte kvinne eller hennes tilstand som han til hjemmel seg påberoper til samme dør.

Da og Jørgen Larsen at føre sine prov som han seg heruti påberoper.

Tomas Ask hadde ved bygdelenmannens stevnmål hitstevnet Paul Bjørnås for nogen skoghugst. Men Paul unvikte retten og ei ville svare stevnmål. Er derfor tilfunden at bøte sin sigt, nemlig 1 mark sølv.

Fogden lot tinglyse en obligation av Arve Tandberg på 50 rdl for kongl. sigt siden anno 1669, dateret 6. april 1672.

Den 4. september 1673 betjente jeg retten på en omtvistige rugbråte og skogstykke som skal kalles Yleholmen.

Hvorom begge Stadums besittere og deres landherrer tvister således, at Jon Stadum og hans landherre formener det allene tilhører Vestre Stadum, og contrapartene formener det bør være felles til begge gårder etc.

Med meg retten derutinden betjente disse efterskrevne 12 menn, nemlig Jon Svarstad, Ola Svarstad, Knut Leine, Jul Rud, Anders Vik, Tron Horum, Anders By, Søren Horum, Anders Sørum, Tron Sørum, Peder (patronymikon utelatt) og Peder Hundstad.
Overværendis kongl. maj. fogd Sr. Christen Christensen.

s112B. Kom da for oss uti rette Jørgen Larsen vohn haftig på Bjørke, og først i rette fremviste en fullmakt av hr. secreterer Tønsberg til at procedere denne efterskrevne sak, og derefter inngav en rigens citation av dato nestavvigte 23. juli, ved hvilken velermeldte hr. secreterer Tønsberg til idag har latt hitstevne Jon Stadum, formedelst han skal ha seg ulovlig underståed en bråte som av hans landsbonde Anders Stadum der samme steds nedfelt, og Jon seg bemektiget, allikevel det skal være på deres felles eiedeler, og ham til at derpå at rødde såvidt hans lod kan tåle etc. Og begjærer derpå skifte at en hver sin tilbørlig lod må tildeles, efter derom samme stevnings videre bemeld.

Hvor ved og er innstevnet Sr. Jørgen Phillipsen som landherre til Vestre Stadum.

Innstevnte Jon Stadum møter uti rette og sa at han intet til saken, hadde eller kunne svare førend hans husbond Jørgen Phillipsen selv kommer til stede dem at anhøre.

Hvorimot Jørgen Larsen på secretererens vegne protesterte og forment ham ei burde forhindres sine lovlige innstevnte prov i saken jo at må tages til forhør, efterdi vederpartene dertil er lovlig stevnet og kaldet. Hvilket ei heller med billighet syntes ham at kunne vegres.

Hvorfor hans innstevnte prov er tagen til forhør, og enhver for seg etter avlagde ed provet som følger.

Tolle Gregersen nu tilholdende på Lo, provet at han er oppvoksen på søndre Frøhaug, Da bodde Jon Stadums farfader på Vestre Stadum og Anderses fader bodde på Østre Stadum.

Og han minnes at han titt og ofte lånte hester av dennem på Stadum Og da hadde de deres hester til begge Stadums gårder gåendes på dette omtvistige skogstykke

Item og til felles brukt her tørr ved hugst såvel som også med rusefiskeri her i vannet Synderen kallet. Og fornåm aldri at der var nogen tvistighet dennem imellem derpå noen sider.

Videre hadde han ei herutinden at prove.

Siver Olsen tilholdende på Hauge (Haga), provet at han er opp voksen på Averøya som ligger her nest hos. Og han kan minnes at Anders Stadums fader Siver som da bodde på Østre Stadum, at han hadde bruk her på dette omtvistige skogstykke, både med hestebeed (hestebeite), samt barkflåning. Og det kan han minnes med tredve år tilbake.

Lars Embretsen Leine provet sin fader Embret Leines ord, som var Tron Stadums brodur, at han hørte fornevnte sin fader ofte tale om at der han opp vokste og var på vestre Stadum, da brukte de dette omtvistige skogstykke til felles til begge Stadums gårder, både med hugst til gårds behov og hestehavn, item og med fiskeri

Og han nevnte det ved sådan navn Ylemarken opp mot Synderen. Hadde ei videre at prove.

Helge Ottesdatter i Sandseter provet at hun tjente Siver Stadum i halvfemte år, og det var i Hanibals tid.

s113A. Da visste hun at de til begge gårder hadde deres hester gåendis på denne siden elven her i denne mark, og de hadde rusefiskeri tilsammen i Synderen. Og hun så ofte at både Siver og Tron Stadum di kom hjem der fra og hadde fisk med seg, både brasen "puncher" og annen fisk Og hun hadde ikke sett sådan fisk før, såsom brasen, førend den tid. Og hun hørte aldri de hadde noen anking på hverandre derom, men forliktes alltid vel.

Gunder Gagnum provet han minnes vel for 40 år siden, da hans fader bodde på Hønen. Da så og visste han, at Siver Stadum han hugg sagtømmer her på dette omtvistige skogstykke og mark

ved Synderen.

Hoflek Vegstein provet at han for ungefær fem år siden, var på en rettergang imellem "Hauffue kielen" og Averøens eiere. Da hørte han Ola Torkildsen si til Tron Stadum, om dette omtvistige skogstykke, med dette stykke. Da svarte Tron Stadum, det hører til Stadumsgårdene.

Ola Andersen som har vært med at rødde og hugge i denne bråte for Anders Stadum, provet at forend han gikk hit at hugge, da gikk han efter Anders'es begjæring til Jon Stadum, og spurte hannem om ikke ville være med at rødde. Da svarte Jon og sa jeg er "foreviis" dertil, vil han hugge, så kan han hugge.

Nils Torkildsen iligemåde provet, at han efter Anders Stadums begjæring, var hos Jon Stadum og spurte hannem om han ikke ville være med at rydde denne bråte. Og Jon svarte hannem, at han var "forviis" dertil, og sa, svare lite vet jeg, men jeg vet dog bedre.

Jørgen Larsen på Sr. secreteres vegne efter forenevnte prov og vidnesbyrds anledning, på stod at efterdi det befinnes at være deres felles eiedeler, som Anders Stadum denne rugbråte har oppryddet på, formente han at han des avgrøde ubehindret burde nyde og beholde Og Jon Stadum for hans ulovlige formastelse tilbørlig bør bøte efter loven, og i den post var dom begjærendis, uten nogen oppsettelse.

Men eftersom Jørgen Phillipsens hustru ved hennes ved Jon Stadum fremsendt missiva, forklarer hennes mann at være bested i lovlig forfall til en viktig rettens forhandling på Læssø ~~Q. 5. 113B.~~ i Gudbrandsdalen, og derfor begjære oppsettelse i saken til hans hjemkomst, hvorfor saken er opptagen og forfløtt til nestkommende den 6. oktober, at da part og vederpart seg igjen i rette innfinner etc.

Kongl. maj fogd Sr. Christen Christensen formente seg at ha tiltale til Jon Stadum, at han burde bøte sin sigt, formedelst han ei ville bli tilstede i retten, men imot stevningen og hans befaling retten undvikte.

Alminnelig skatteting på Gomnes tingstue den 30. september 1673.

Overværende kongl.maj. fogd Christen Christensen samt efterskrevne seks lagrettesmenn: nemlig Jul Rud, Ola Leine, Knut Leine, Tolle Haug, Torbjørn Børgen og Kristen By.

Lot da ermelte kongl.maj. fogd opplese hans høy excell herr Stadtholder Gyldenløus ordre og befaling til hannom om skattene til de anbefalede terminer at clarere, så fremt det ikke ved militarische execution skal utsøkes Datert 9.august 1673.

Velvise hr. lagmann Sr. Laurs Christensen lot tinglyse en obligation på halvannet hundrede riksdaler, hvorfor hannem til forsikring og underpant (vederpant ?) satt femten lispund rugmel med bygsel uti Bønsnes, datert den 14.mai 1673.

Ermelte kongl.maj.fogd fordret dom over almuen for den forfaldne 3die termin av kongl.maj. skatt for nærværende år, efter hans kongl.maj. nådigste skattebrev, samt også hans høy excell herr stadholders ordre hvilket de også er tilfunden, enhver som dermed resterer, uten opphold at ha betalt, så fremt det ikke hos de skyldige ved vorderings adferd skal utsøkes etc.

Nok lot fogden av tinget advare, at alle husmenn skulle møte til neste ting.

Alminnelig skatteting på Frok tingstue i Norderhov den 1.oktober 1673.

Overværendis kongl.maj. fogd Sr. Christen Christensen, samt efterskrevne seks lagrettesmenn, nemlig Paul Vegstein, Hoflek Vegstein, Engebret Vegstein, Østen Alme, Engebret Alme og Simen Egge, samt menige almue.

Blev da først opplest og forkynt innbemelte hans høy excell's skrivelse og ordre til fogden anlangende skattenes forfalden terminers clarering.

kongl. maj. bestalter, fendrik Laurs Andersen lot tinglyse sitt avkald av hans stesønn Jeremias Villumsen, dat. 11. april 1672.

Ermelte kongl.maj. fogd Christen Christensen fordret dom over almuen for for den forfaldne tredje termin av kongl.maj. skatt for nærværende år, efter hans kongl. maj nådigste skattebrev. Hvilket de også er tilfunden enhver som dermed resterer, uten lenger opphold at ha betalt, såfremt det ikke hos de skyldige ved vorderings adferd skal utsøkes etc.

Rettergang på Stadum den 6.okt.1673.

Den 6 oktober ble retten igjen betjent på Stadum utinden den fra nestleden 4. september til idag forfløtte sak imellem hr. secreterer Tonsberg og hans landbonde Anders Stadum på den ene, og hr. vicelagmann Sr. Jørgen Phillipsen og hans landbonde Jon Stadum, om den omtvistige stykke skog Yle marken kallet.

Overværendis kongl. maj. fogd Christen Christensen, samt de samme 12 menn som fornevnte 4. september retten herutinden betjente.

Kom da for oss igjen uti rette både part og vederpart, så som på Hr. secreterers vegne hans fullmektig Jørgen Larsen, og på Sr. Jørgen Phillipsens vegne hans fullmektige tjener Johannes Ibsen.

Og blev da av Jørgen Larsen inngiven hr. stadtholders innlegg, dat 2 hujus

s121A. Nok fremla Jørgen Larsen en sorenskrivers og seks manns forretning om skifte og dele imellem Stadums gårdene, datert 16.juni 1634, hvoruti befinnes at aker og eng, såvidt innengårds dennem imellem at være skift og delt

Item fremla Jørgen Larsen en salig lagmann Niels Hansens dom anlangende Stadums holmen, at den da er dømt til felles under begge Stadums gårdene, efter samme doms videre utvisning, datert 3 die søgne før vinternatten 1652.

Nok fremstillet Jørgen Larsen på sin prinsipals vegne efterskrevne prov. i saken, som han til idag hadde fordret hitstevne. Hvilke efter avlagde og forelest bøger ed enhver for seg prøvet som følger.

Halvor Opperud prøvet at for ungefehr førgetiufe år siden, da tjente han Jons fader Tron Stadum, og tjente ham uti fem år. Da fornåm eller visste han aldri at Tron brukte noget uti dette omtvistige skogstykke kallet Ylemarken

Men Siver Stadum han brukte den og hugg hustømmer, Og uti vannet Sunderen var den tid tre rusestøed, Derav brukte Tron Stadum de to, og det tredje lå øde, som ingen av dennem brukte, hviket skulle ligge til Sivers gård, og han seg det tilegnet videre hadde han ei at prove.

Halvor Bråk prøvet at for ungefehr på sjette år siden, da var han med på en rettergang imellem Ole Torkildsen og Hans Averøen om en bråte oppe ved Ylemarken. Og som han da gikk delegang om samme bråte og kom til dette omtvistige skogstykke som de kaller Yle marken, og Tron og Anders Stadum var med dennemsamme tid, da spurte Ole Torkildsen Tron Stadum ad og sa: Hvem kommer denne mark til. Dertil svarte Tron Stadum og sa: Det kommer oss Stadums bønder til. Videre hørte han ei derom som denne sak kunne vedkomme.

Blev så av Jørgen Larsen tilspurt om han noget videre i saken hadde at inngive eller fremføre, hvortil han svarte, at han nu ei videre hadde.

Men begjærte dom i saken efter den bevislighet allerede uti retten produseret er, og efter inngivne innlegg og protestations anledning etc.

s121B. Innbemelte fullmektig Johannes Ibsen på sin husbonds Sr.Jørgen Phillipsens vegne, inngav en contrastevning, ved hvilken Sr.Jørgen Phillipsen, til idag har til åsteden om denne tvistighet latt stevne Anders Stadum, til med en del prov som er disse efterskrevne! Gudbrand Hundstad, imot hvilken hr.secreterer uti fornevnte sitt innleggs 5.post protesterer, og formener ei ved ed bør tages til forhør imot de vidnesbyrd han tilforn haver efter lovens måte ladet føre, formedelst fornevnte Gudbrand Hundstad skal være Jon Stadums nest søskenbarn

Hvilket Gudbrand nu her for retten ei ville vedgå, at han hannom ei så nære beslektet.

Og sa ei at være nærmere enn i fjerde ledd. Hans bekjennelse, dog uten edtagelse, er som følger: At han har hørt av hans moder, som døde nu forleden i våres, at hun var oppfødd på Vestre Stadum, og var Tron Stadums faders fosterdatter, og blev gift derfra.

Og imidlertid hun var der, da brukte de på Østre Stadum ei noget, uti den skog og mark ved Synderen, og ei heller uti fiskevannet. Og sa således ved ed at være gestendig. Men sa at hans moder ei andelede var Jon Stadums fosterdatter, enn at hun kom dit den tid hun var liten. og som hun ble voksen, tjente hun for lønn. Og hun ble siden gift derfra, og at hun var i tredje ledd beslektet til Tron Stadum.

Nok Gudbrand Fjulsrud innstevnet, hvis bekjennelse uten edtagelse var således:

At for lang tid siden han tjente hos Nils Onsaker, da kom han gåendes med en bøsse oppe ved Synderen. Da så han at Tron Stadum og hans broder de kjørte tømmer ut av denne omtvistige skog. Visste også at Tron fisket der i Synderen. men han visste ikke at de på Østre Stadum fisket der noget, ei heller visste at de hugg noget i skogen. Visste ei videre derom, og sa således ved ed at ville være gestendig.

Nok var innstevnt Åse Sandseter på hennes vegne møtte hennes mann Mads Jensen Sandseter, som vitnet og tilstod således. At hans kvinne ei selv kunne møte formedelst hun har ligget i "querleys" halvfjerde års tid og var blind. men han sa hennes ord at hun har tjent hos Tron s122A. Stadums fader i syv år, og hun da undertiden fulgte med hannem til at fiske oppe i Synderen med ruser, og at ei nogen anden fisket der enn som hr. Knut har fisket der en natt. Videre hadde han ei derom at prove.

Nok var stevnt Marta, Christen Tordsens til provs. Hvorimot protesteres uti hr. secreterers innlegg, at hun med Jon Stadum så nær beslektet, at hennes datter har Jon Stadums hustrus broder.

Hvilket hun selv ei heller benektet.

Dog var hennes tilstand, uten ed, således, at hun bodde på Tron Stadums eng i seksten eller sytten år. Da så hun alltid at Tron Stadum han fisket oppe i Synderen både aften og morgen og hun så ingen anden fisket der. Videre visste hun ei derom. Og sa og ved ed at ville være gestendig.

Nok var til provs innstevnet Karen Håvelsdatter og hennes mann Elling Siverson.

På begge deres vegne, møtte mannen Elling Siverson, som først på sin kvinnes vegne svarte, at hun ille tilpass og ei selv kan møte. men han sa hennes ord og tilstand herom at være således, at hun tjente hos Tron Stadum uti 22 år, og at hun visste ingen annen brukte enten i Yle marken eller med fiskeri i Synderen uten Tron Stadum allene.

Nok bekjente og tilstod han sine egne ord således, at han for ungefehr 10 eller 11 år siden tjente Siver Stadum, og tjente han uti 11 år. og tjente siden salig Tron Stadum uti to år (litt surr i årene her ! TS.) Og imidlertid han tjente Tron Stadum, da hugg Tron Stadum bjelker uti Ylemarken ved 3 eller fire tylder. Og han visste ikke at de på Østre Stadum brukte der noget annet enn de sette garn oppe i Synderen, og hestene til begge gårdene gikk der oppe i havn. De sa han ved sin ed at ville være gestendig.

I ligemåde var til provs innstevnet Gudbrand Gomnes, hvis tilstand, uten eds tagelse, var således, at for en fem eller seks år siden, da gikk han og Tron Stadum opp igjennem Ylemarken Da spurte Gudbrand Tron hvem der eide den skog. Dertil svarte Tron og sa det er meg. Og sa når der led noget på, da skulle han rydde der.

Da spurte Gudbrand hannem igjen, om det kom ikke anden Stadum noget ved.

Hvortil han svarte nei. Videre talte de ikke derom. Visste ei heller videre derom at forklare.

s122B Imot hannem protesteres også uti hr. Secreterers innlegg, at han så var til for Jon Stadum besvogret, at han har Jons søsken barn, hvilket han ei heller benektet. Item protesteres at innbemelte Karen Håvelsdatter og hennes mann Erland Siverson er også beslektet og besvogret til Jon Stadum, så at Karen er Jon Stadums søskenbarn.

Blev så av Jørgen Phillipsens fullmektig i rettelagt en gjenpart av det forindbemelte skifte og deles brev imellem Stadums gårdenes eiendeler innengjerdtes dat. 16.juni 1634.

Nok fremla han et gammelt pergamentsbrev med derav en løs copi.

Nok anviste han uti retten et konglig skjøte til hr. borgermester Hans Eggertsen, dat 18 desember 1649, hvoruti blant annet befinnes at hans maj.hannem skjøter Stadum og Hauge (Haga) øde, skyldende malt to skippund med bygsel etc.

Og for det siste fremla han sin husbonds Sr.Jørgen Phillipsens skriftlige innlegg og protestation dat. Christiania den 4.hujus Videre hadde han på sin husbonds vegne nu ei at føre uti rette, men begjærende dom efter det han allerede uti rette har produsert, og forklaret og refereret seg til hans husbonds innlegg

Belangende den bråte som uti overbemelte Ylemarken er ryddet som tvistes om, derom bekjenner og tilstod både Jon og Anders Stadum nu her for retten, at Anders ryddet og nedhugg samme bråte på sin bekostning, og Jon lot ham brenne også på sin bekostning Men til at oppskjære og sette uti "hess" var de begge om. Og Anders sa at Jon imot hans vilje tok seg til at brenne og så samme bråte.

Saken er opptagen uti betenkning til idag 8te dage, som er den 13. hujus, at partene seg da her igjen i retten innstiller til dom og ervartning.